

Research Paper

Providing a Framework and Analysis of the Convergence between Countries
in the Field of Sports: Study of IRAN and IRAQ

Ahmad Karim Mohammad¹ , Hossein Eydi^{*2} , Shirin Zardashtian³ , Homayoun Abbasi³ ,
Ako Ebrahim Faqhi Mahmoud⁴

Received: Nov 05, 2023

Revised: Feb 03, 2024

Accepted: Feb 03, 2024

ABSTRACT

Objective: The purpose of this research was to present framework and analysis of convergence between countries in the field of sports and study Iraq and Iran.

Methodology: The research method was a mixed qualitative (thematic analysis) and quantitative (descriptive-analytical) type. In the qualitative part, the sample including academic experts (university sports management) and executive experts (national sports organizations) was selected from two countries (16 people) by judgment method (theoretical saturation). In the quantitative part, experts and experts in the sport of the two countries (with emphasis on the dominance and experience between the two countries) will be consulted in a targeted way (25 people = a sufficient number for strategic analysis of 20 to 60 people). The research tool in the qualitative part included a semi-guided interview along with a structured library study (25 documents). In the quantitative section, a questionnaire extracted from the qualitative section (21 questions with a scale of 10 options) was used.

Results: The findings showed that the evaluation framework of the convergence between Iraq and Iran in the field of sports includes 58 indicators, 16 dimensions and 5 general perspectives (political and structural, executive and event, economic and industrial, scientific and educational, cultural and social of sports). The results of the quantitative section showed that at the level of the main landscapes; The largest gap is related to the convergence of executive and sports events (4.77) and the lowest gap is related to the scientific and educational convergence of sports (3.97).

Conclusion: Based on the findings, it can be said that the convergence of the two countries of Iraq and Iran in the field of sports can be evaluated qualitatively and quantitatively based on indicators and implementation examples.

Keywords: regional convergence, convergence model, sports convergence, Iranian sports, Iraqi sports

1. PhD student in Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran.

2. Associate Professor of Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran. (Corresponding author)

3. Associate Professor of Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran.

4. Assistant Professor of Sports Management, Halbjah University, Halbjah, Iraq.

* Corresponding author's e-mail address: h.eydi@rrazazi.ac.ir

Cite this article: Mohammad A,K., Eydi, H., Zardashtian, S., Abbasi, H., & Mahmoud E.F.A. (2025). Providing a framework and analysis of the convergence between countries in the field of sports; Study of IRAN and IRAQ. *Journal of Sport Management and Development*, 14(1), 117-142.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2024.25957.2857>

Copyright © 2025 The Author(s);

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC): <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>,

which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Publisher: University of Guilan

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

Country-to-country interactions happen between countries that have mutual needs and so-called convergence is achieved between them (Marzuk & Baiwy, 2021). The goal of sports convergence between countries is in the development of sports and sports for development. Sports can also be an axis of convergence between countries. (Bakhshi Chenari et al., 2021). Therefore, considering the gaps in the existence of scientific information in the field of sports convergence between countries in the research and knowledge of macro management and sports policy, as well as the needs and potentials of sports interaction between the two countries of Iraq and Iran, the main issue of the research is that the platform of convergence What are the conditions and factors between sports in Iran and Iraq?

Methodology

The research method was a mixed qualitative (thematic analysis) and quantitative (descriptive-analytical) type. In the qualitative part, the sample including academic experts (university sports management) and executive experts (national sports organizations) was selected from two countries (16 people) by judgment method (theoretical saturation). In the quantitative part, experts and experts in the sport of the two countries (with emphasis on the dominance and experience between the two countries) will be consulted in a targeted way (25 people = a sufficient number for strategic analysis of 20 to 60 people). The research tool in the qualitative part included a semi-guided interview along with a structured library study (25 documents). In the quantitative section, a questionnaire extracted from the qualitative section (21 questions with a scale of 10 options) was used. The validity of the tools and findings was done in the qualitative part through the agreement between the coders and in the quantitative part through the validity and confirmation of the questionnaire in a two-stage Delphi panel (7 expert researchers). The method of analysis of the findings in the qualitative part included the coding approach of thematic analysis and in the quantitative part included the descriptive gap analysis approach.

Results

The section was about the types of convergence indicators between the two countries of Iran and Iraq in the field of sports and their conceptual framework. Based on the findings, 58 primary codes (indices) were determined after extraction and coding and were framed in 16 sub-themes and 5 main themes. Five general views including; political and structural convergence of sports (7 indicators), executive and event convergence of sports (18 indicators), economic convergence and sports industry (19 indicators), convergence of the scientific and educational field of sports (8 indicators) and cultural and social convergence of sports (6 indicators) was determined. The results of the quantitative part (evaluating the level of convergence from the point of view of experts): In the quantitative part, the expert questionnaire was given to 30 experts from two countries. Based on the results at the level of main landscapes; The highest current situation is related to the scientific and educational convergence of sports (3.35) and the

lowest value is related to economic convergence and the sports industry (2.39). The highest potential capacity is related to the view of executive convergence and sports events (7.36) and the lowest potential capacity is related to the economic convergence and sports industry (6.98). The largest gap is related to the convergence of executive and sports events (4.77) and the lowest gap is related to the scientific and educational convergence of sports (3.97). At the dimension level; In the current situation, the highest value is related to the convergence of sports scientific and educational activists (3.67) and the lowest value is related to the convergence of sports infrastructure (1.89). The highest potential capacity is related to the social integration of sports (7.45) and the lowest potential capacity is related to the infrastructural integration of sports (6.45). The biggest gap is related to the convergence in educational and public sports (5.22) and the lowest gap is related to the financial and commercial convergence of sports (3.32).

Discussion and Conclusion

In explaining the importance and interpretation of the nature of the extracted framework, it can be said that the sports convergence between the two countries has various other dimensions and aspects beyond the superficial and outstanding issues. As researchers have reported, more recognition and identification of convergence factors and indicators should be done to help developing countries to achieve sustainable development paths (Maryam and Jian, 2018). Growth in the analysis of sports convergence is likely to lead to an increase in the interest of sport policy and management in this concept. However, measuring and operationalizing this concept in the context of a selected range of mid-level theories of the policy process or specific aspects of the process can be understood. A deeper process of inter/regional or inter-system convergence was achieved. The proposed analytical framework provides not only a definition of convergence, but also a basis for more rigorous examination of convergence hypotheses. Based on the findings, it can be said that the convergence of the two countries of Iraq and Iran in the field of sports can be evaluated qualitatively and quantitatively based on indicators and implementation examples. Therefore, it is suggested to use the presented framework for managerial, media, research, educational and commercial activities between the two countries in the field of sports. It is also suggested that the identified and evaluated convergence capacities in the field of sports of the two countries be made available to them through media documentation and providing information support for the use of entrepreneurs, business applicants, managers and analysts of the sports industry of the two countries. In addition, it is suggested that the capacity building of the sports convergence of the two countries through media stimuli, organizational guidelines and the demands of sports researchers should be transformed into a discourse within the sports system of Iraq and Iran with the participation of all four systems of the government, university, industry and society.

Originality/Value

This research is taken from the doctoral dissertation of an international student at Razi University in the doctoral program.

Research Limitations/Implications

As with all research, the present study also had limitations. Many experts and organizations did not cooperate, so to mitigate this limitation, numerous supplementary scientific sources were used. Also, documented environmental information on the research topic was very limited, so to mitigate this limitation, examples and evidence from events were used. Also, the critical orientation and different perspectives of different people towards some aspects of the research topic were another limitation of the present study, which was also mitigated by using at least two people in each specialty related to the topic.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

In the preparation and writing of the article, all national laws and the principles of professional ethics related to the subject of the research, including the observance of the rights of the subjects, organizations and institutions, as well as the authors, have been observed.

Funding

No financial support

Authors' contribution

All authors actively participated in the research.

Conflict of interest

There was no conflict of interest.

Acknowledgments

We sincerely thank all those who collaborated with the researchers in data collection.

References

- Maryam, Kh., & Jehan, Z. (2018). Total factor productivity convergence in developing countries: role of technology diffusion. *South African Journal of Economics*, 86(2), 247-262. [<https://doi.org/10.1111/saje.12189>]
- Bakhshi chenari, A.R., godarzi, M., sajjadi, S.N., & Jalali Farahani, M. (2021). Identify and Prioritize the Effective Factors of Sport Diplomacy Development in Islamic Republic of Iran's Foreign Policy. *Journal of Sport Management and Development*, 10(1), 130-140. [<https://doi.org/10.22124/jsmd.2021.5046>] [In Persian]
- Marzooq, A., & Kamil, A. (2021). Analysis of Turkey and China's Economic Partnerships with Iraq In Trade Exchanges. *Review of International Geographical Education Online*, 11(10), 390-399. [[Link](#)]

ارائه چارچوب و تحلیل همگرایی کشورها در حوزه ورزش: مطالعه ایران و عراق

احمد کریم محمد^۱، حسین عیدی^{۲*}، شیرین زردشتیان^۳، همایون عباسی^۴،
آکو ابراهیم فقهی محمود^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۱۴

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۱۱/۱۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۸/۱۴

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش ارائه چارچوب و تحلیل همگرایی بین کشورها در حوزه ورزش به صورت موردی برای عراق و ایران بود.

روش‌شناسی: روش پژوهش از نوع آمیخته کیفی (تحلیل مضمون) و کمی (توصیفی-تحلیلی) بود. در بخش کیفی نمونه شامل صاحب‌نظران علمی (مدیریت ورزشی دانشگاه‌ها) و صاحب‌نظران اجرایی (سازمان‌های ورزشی ملی) به روش قضاوتی (اشباع نظری) از دو کشور انتخاب شد (۱۶ نفر). در بخش کمی نیز از صاحب‌نظران خبره و مطلع ورزش دو کشور (با تأکید بر تسلط و سابقه بین دو کشور) به روش هدفمند نظر خواهی شد (۳۲ نفر = تعداد قابل کفایت برای تحلیل راهبردی ۲۰ تا ۶۰ نفر). ابزار پژوهش در بخش کیفی شامل مصاحبه نیمه هدایت شده به همراه مطالعه کتابخانه‌ای ساختارمند (۲۵ منبع) بود. در بخش کمی نیز از پرسشنامه مستخرج از بخش کیفی (۲۱ سوال با مقیاس ۱۰ گزینه‌ای) استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که چارچوب ارزیابی همگرایی بین کشورهای عراق و ایران در حوزه ورزش شامل ۵۸ کد اولیه، ۱۶ مضمون فرعی و ۵ مضمون اصلی (سیاسی و ساختاری، اجرایی و رویدادی، اقتصادی و صنعتی، علمی و آموزشی و فرهنگی و اجتماعی ورزش) است. نتایج بخش کمی نشان داد که در سطح منظرهای اصلی؛ بیشترین شکاف مربوط به همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی (۴/۷۷) و کمترین شکاف مربوط به همگرایی علمی و آموزشی ورزش (۳/۹۷) است.

نتیجه‌گیری: مبتنی بر نتایج این پژوهش، بر چارچوب همگرایی بین دو کشور با تأکید بر حوزه ورزش تمرکز شود.

واژه‌های کلیدی: همگرایی، ورزش، فرهنگی، ایران، عراق

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۲. دانشیار مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. (نویسنده مسئول)

۳. دانشیار مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۴. استادیار مدیریت ورزش، دانشگاه حلبچه، حلبچه، عراق.

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: h.eydi@razi.ac.ir

استناد: کریم محمد، احمد؛ عیدی، حسین؛ عباسی، همایون؛ زردشتیان، شیرین و فقهی محمود ابراهیم آکو. (۱۴۰۴). ارائه چارچوب و تحلیل همگرایی کشورها در حوزه ورزش: مطالعه ایران و عراق. مدیریت و توسعه ورزش، ۱۴(۱)، ۱۱۷-۱۴۲.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2024.25957.2857>

نواوری پژوهش و پیام کلی

این پژوهش با بررسی همگرایی بین دو کشور همسایه در زمینه ورزش، مسیر جدیدی را در خصوص اثرگذاری ورزش بر سیاست و پتانسیل‌های آن حوزه سیاست و ورزش انجام داده است.

مقدمه

تعاملات بین المللی در حال حاضر برای کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه برای دستیابی به رشد اقتصادی و در نتیجه رشد ضروری است (تورچین^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). تعاملات کشور به کشور بین کشورهای که نیازهای دو طرفه به هم دارند اتفاق می افتد و به اصطلاح بین آن ها همگرایی^۲ حاصل می شود. در سایه تحولات عمیق ناشی از جهانی شدن و انقلاب ارتباطات و اطلاعات، کشورهای همکار و همگرا به طیف وسیعی از مزایای مثبت در تعامل دست می یابند (مازوک و کامیل^۳، ۲۰۲۱). سوالات همیشگی و اساسی در این زمینه وجود دارد که پاسخ به آن ها در حول مباحث همگرایی است. به طور مثال این که آیا کشورهایی که در سطح پایینی از توسعه اقتصادی-اجتماعی قرار دارند می توانند به مرور زمان به کشورهای توسعه یافته می رسند یا عقب بمانند؟ از این رو می توان گفت کلید پاسخ به این سوالات در میزان همگرایی یا واگرایی بین کشورهای توسعه نیافته با هم و با سایر کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته قرار دارد (پاپروتنی^۴، ۲۰۲۱). یکی از این حوزه ها و صنایع را می توان ورزش، سرگرمی و تفریحات فعال برشمرد. مثلاً، موفقیت ورزشکاران نخبه و تیم های ورزشی کشورها در رویدادهای بزرگ بین المللی موجب شهرت و برندسازی کشورها، به ویژه کشورهای کمتر توسعه یافته و در حال توسعه می شود (عیدی و همکاران، ۲۰۲۳). هدف از همگرایی ورزشی بین کشورها در توسعه ورزش و ورزش برای توسعه است (هولیهان^۵، ۲۰۱۲). ورزش هم می تواند به عنوان یک محور همگرایی بین کشورها باشد و هم در درون یک کشور با سایر حوزه ها و صنایع مانند گردشگری همگرایی داشته باشد (یوان^۶ و همکاران، ۲۰۲۲).

همگرایی و در مقابل آن واگرایی^۷ دو اصطلاح رایج در ژئوپلیتیک و روابط بین الملل است. بر اساس مبانی روابط بین الملل کشورها تحت تاثیر انگیزه ها، نیروها، اهداف و منافع در حالت همکاری، رقابت و تعارض با یکدیگر قرار می گیرند (منکه^۸ و همکاران، ۲۰۱۸). در همین ارتباط دو دیدگاه در نظام ژئوپلیتیک جهانی و منطقه ای قابل طرح است دیدگاه همگرایی که ناظر بر روابط مطلوب و زمینه ای مناسب همکاری میان کشورهای به عنوان بازیگران اصلی نظام بین الملل است و دیدگاه واگرایی که بر وجود تعارضات و تضادها میان قدرت ها و کشورها دلالت دارد (فرانکز^۹ و همکاران، ۲۰۱۸). در همگرایی تلاش بر این است که از عوامل اختلاف زا به نفع اهداف جمعی و مشترک کاسته شود و از طریق گسترش همکاری های فنی و تکنیکی، اقتصادی و تجاری، سیاسی و فرهنگی به ایجاد صلح و آرامش در منطقه کمک شود (بورسی و متیو^{۱۰}، ۲۰۱۵). همگرایی منطقه ای یا کشورها فرایندی است که طی آن کشورها یا مناطق به طور داوطلبانه از اعمال اقتدار تام خویش برای رسیدن به هدف های مشترک صرف نظر کرده از یک قدرت فوق ملی پیروی می کنند. اما نظریه پردازان همگرایی، بر سر تعریف دقیق این واژه، توافق کامل با یکدیگر ندارند. (بری^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۴). از اوایل قرن هفدهم به این سو، به دنبال هر نوع مناقشه ای که در اروپا به وقوع می پیوست، مسئله همگرایی در شکل های گوناگون، مانند ایجاد فدراسیونی برای استقرار صلح، مطرح می شد؛ ولی عملاً پس از تجدید حیات اقتصادی اروپا به دنبال جنگ جهانی دوم بود که موضوع اتحاد و همکاری میان واحدهای جداگانه ای سیاسی، از اهمیت خاصی برخوردار شد.

¹ Turturean

² convergence

³ Marzooq & Kamil

⁴ Paprotny

⁵ Houlihan

⁶ Yuan

⁷ Divergence

⁸ Menke

⁹ Franks

¹⁰ Borsi & Metiu

¹¹ Berry

نظریه پردازان همگرایی با استفاده از تجربه بازار مشترک اروپا، به ارائه مدل‌ها و فرضیه‌های جدید پرداختند (پاپروتنی، ۲۰۲۱). در میان نظریات غالب در روابط بین‌الملل، نگرش‌های لیبرالیستی و نولیبرالیستی بیشترین قرابت را با نگرش‌های منطقه‌گرایانه دارا هستند. نظریات تکوین‌گرایی^۱ نیز پیوستن به سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌الملل را حاصل نوع نگرش و تصور دولت‌ها در مورد منافع و محیطی که در آن حضور دارند، می‌دانند. همگرایی کشورها می‌تواند از منظرهای کلان و خرد مانند ساختار، منابع، فرهنگ و صنعت مورد توجه قرار بگیرد (اپیاه و لانگ، ۲۰۲۳).

تحلیل ظرفیت‌های همگرایی برای کشورهای در حال گذر از ساختار سنتی به نوین مانند ایران و عراق نیازمند بکارگیری جامع و ترکیبی رویکردهای کلاسیک و نوین در علم توسعه منطقه‌ای است. زیرا چارچوب ترکیبی برای مسائلی متعدد و پیچیده اقتصادی در کشورهای در حال توسعه و دارای بحران (مانند ایران) مناسب‌تر است (گوهری مقدم و بشیری لاحق، ۲۰۱۷). یکی از دلایل ساختار ضعیف و ناهمگونی اجزا در سیستم‌های محیطی است. بنابراین گذر از وضعیت موجود به یک وضعیت مناسب در مدیریت ظرفیت‌های همگرایی نیازمند راه‌حل‌های جدید و رفع مشکلات قدیمی است. همگرایی بین کشورها در زمینه‌های زیست‌محیطی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی بر فرآیندهای توسعه تاثیر قابل توجهی دارد. برای تسریع همگرایی، باید تأکید بیشتری بر نوآوری پایدار و ایجاد قابلیت در کشورهای متقابل وارد شود (برکات و همکاران، ۲۰۱۱). شواهد نشان می‌دهد اکثر کشورهای در حال توسعه، و در کل جهان در حال توسعه با وزن جمعیت، تاخیر خود را در اکثر شاخص‌ها بین سال‌های ۱۹۲۰ و ۲۰۲۰ کاهش داده است. پیشرفت به‌طور نابرابر توزیع شد، به طوری که کشورهای آسیای شرقی و اروپایی بیشترین همگرایی را با معیار داشتند، در حالی که اکثر کشورهای آفریقایی به همراه برخی از آمریکایی‌ها از هم جدا شده‌اند (پاپروتنی، ۲۰۲۱). اما بر طبق مطالعات اخیر پایداری جهانی به طور فزاینده‌ای تحت تأثیر رشد اقتصادی و تغییرات اجتماعی در کشورها به ویژه در آسیا قرار می‌گیرد (اپیاه و لانگ، ۲۰۲۳). با این وجود مناطق با قابلیت ژئوپولتیکی و همگرایی منطقه‌ای از منظرهای دیگری بر پایداری جهانی تاثیر گذار است.

سیستم توسعه ورزش مشتمل بر ساختارها، برنامه‌ها، منابع، بسترها و فرآیندهایی است که موجب مشارکت افراد در رویدادهای ورزشی، رشد و بهبود تولید و خدمات صنعت ورزش، پویایی و نشاط فرهنگی و اجتماعی محیط‌های ورزشی، ارتقای سلامت و تندرستی عمومی و دستیابی به جایگاه مناسب در عرصه رقابت‌های ورزشی بین‌المللی می‌شود (هولیهان، ۲۰۱۲). همگرایی ورزشی بین کشورها تحت تاثیر حکمرانی و مدیریت ورزش آن‌ها قرار دارد که متاثر از مجموعه نهادها و سازمان‌های دولتی، خصوصی و اجتماعی که در فرایندهای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، تامین و پشتیبانی، اجرا و نظارت و ارزیابی موجب هدایت و توسعه ورزش می‌شوند (بخشی چناری و همکاران، ۲۰۲۱). بستر اصلی برای همگرایی بین ورزش کشورها در واقع اکوسیستم و محیط ورزش آن‌ها است که محدود به مجموعه تعامل سیستم ورزش با عناصر و پویایی موجود در محیط فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، جغرافیایی در پهنه استانی، ملی و بین‌المللی است (سیائوماگا^۵، ۲۰۱۵). در این میان وضعیت منابع توسعه ورزش که شامل، منابع فیزیکی (فضاها، امکانات و ...)، منابع مالی (بودجه، درآمد، و ...) و منابع دانشی (علمی، فناوری، و ...) هستند نقش اساسی در همگرایی بین کشورها دارد. براساس مرور پژوهش‌ها و شواهدات محورهای اصلی همگرایی ورزشی نیز در واقع سطوح نظام مشارکت ورزش است مشتمل بر ورزش پرورشی و پایه، ورزش همگانی و تفریحی، ورزش قهرمانی و حرفه‌ای می‌باشد. صنعت ورزش نیز مشتمل بر تولیدات

¹ Constructivism

² Appiah & Long

³ Berkhout

⁴ Paprotny

⁵ Ciomaga

ورزشی، خدمات ورزشی، تجارت ورزشی و فناوری ورزشی است در همگرایی اقتصادی ورزشی بین کشورها تعیین کننده هستند. همچنین براساس رشد شبکه‌های اجتماعی و تعاملات انسانی در همه حوزه، نقش جمعیت فعال در ورزش نیز مهم است. جامعه ورزش شامل نقش‌های فعال و غیرفعال به صورت مشارکت کنندگان فعالیت ورزشی و ورزشکاران، هوداران ورزشی، فراگیران ورزشی (دانشجویان تربیت‌بدنی، داوطلبان، کارورزان، و...)، جمعیت شاغل در ورزش (مربیان، داوران، و...) را در بر می‌گیرد (هولیان، ۲۰۱۲).

شکاف در عملکرد بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه می‌تواند ادامه یابد، کشورهای در حال توسعه می‌توانند رشد سریع خود را حفظ کنند که به صورت دوره‌ای تجربه کرده‌اند. اما رشد در کشورهای در حال توسعه نباید به رشد خود اقتصادهای پیشرفته بستگی داشته باشد، بلکه باید به تفاوت در سطوح بهره‌وری دو گروه از کشورها - بر اساس "شکاف همگرایی" - بستگی داشته باشد که بسیار زیاد است. با این حال، بسیاری از این پتانسیل همگرایی احتمالاً از بین می‌رود. مثلاً در کشورهای اتحادیه اروپا تحولات مهمی در همگرایی اقتصادی و منطقه‌ای بین کشورها رخ داده است (پتروویچ و ماتیچ^۱، ۲۰۲۳). همگرایی به حفظ تغییرات ساختاری سریع در جهت اقتصاد و فرهنگ قابل مبادله مانند تولید و خدمات مدرن بستگی دارد. الگوبرداری از سیاست‌هایی که کشورهای موفق برای دستیابی به این هدف استفاده کرده‌اند، دشوار است. علاوه بر این، این سیاست‌ها - مانند سیاست‌های اقتصادی - با مقاومت بیشتری از سوی کشورهای روبرو خواهد شد که با اقتصادهای راکد و بیکاری بالا دست و پنجه نرم می‌کنند (خیو^۲ و همکاران، ۲۰۲۳). بررسی پژوهش‌ها نشان می‌دهد عواملی را که همگرایی کشورها را تعیین می‌کنند عبارتند از: تولید ناخالص داخلی، نرخ اشتغال، نسبت جمعیت، و سهم تجارت. اقدامات سیاستی و تعاملات اقتصادی به عنوان موثرترین ابزار برای افزایش سطح همگرایی شناسایی است (پارک^۳ و همکاران، ۲۰۱۵). موضوعاتی مانند اقتصاد، بهداشت، آموزش و محیط زیست را پوشش می‌دهد، اعمال می‌شود. آنهایی که پیشرفت تحصیلی و امید به زندگی نسبت به نرخ بقای نوزاد، تولید ناخالص داخلی سرانه یا پذیرش فناوری موفق‌تر بوده است (پاپروتنی^۴، ۲۰۲۱). با تکیه بر نظریه‌های مدرنیزاسیون، وابستگی، سیستم جهانی، بلوک‌های تجاری سیاسی و جامعه جهانی، ابعاد اقتصادی، جمعیتی، دانشی، مالی و سیاسی همگرایی را در نظر می‌گیریم (بری و همکاران، ۲۰۱۴).

منطقه خاورمیانه یک منطقه ژئوپولیتیکی است که می‌توان وجوه اشتراک مثبت و منفی بسیاری را در بین کشورهای آن مشاهده نمود که موجب فرصت‌ها و تهدیداتی در این منطقه شده است (بخشی چناری و همکاران، ۲۰۲۱). چالش‌های داخلی منطقه و تهدیدات بیرونی سبب شده است تا منطقه خاورمیانه به وضعیتی شکننده برسد. اما قوت‌های داخلی و فرصت‌های بیرونی نیز وجود دارد که زمینه‌های همگرایی بین این کشورها و توسعه و امنیت در منطقه را فراهم می‌آورد (شریعتی، ۲۰۱۷). کشورهای ایران و عراق نیز به عنوان کشورهایی در منطقه خاورمیانه هستند که در مسیر همگرایی و روابط متقابل دارای ظرفیت‌ها و چالش‌هایی هستند که برخی از آن‌ها ریشه در محیط داخلی و روابط بین این کشورهاست و برخی نیز ریشه در محیط بیرونی منطقه و جهان دارد. برای رسیدن به همگرایی می‌بایست الگویی براساس این عوامل داخلی و خارجی طراحی شود که ضمن کاهش چالش‌ها به توسعه ظرفیت‌ها پرداخته شود. بررسی روابط دولت‌های ایران و عراق، نشان دهنده این واقعیت است که گرچه پس از سقوط صدام فصل جدیدی در روابط این دو دولت گشوده شده است؛ اما با وجود تشابهات فرهنگی، تمدنی و دینی هم‌چنان دولت‌های ایران و عراق در بحث ایجاد همگرایی منطقه‌ای و همکاری‌های اقتصادی با مشکلات عدیده‌ای مواجه هستند. هرچند

¹ Petrović & Matić

² Xu

³ Park

⁴ Paprotny

عوامل بیرونی موثری نظیر دخالت‌های آمریکا، اوضاع آشفته و بی‌ثبات سیاسی عراق را می‌توان از عوامل موثر بر واگرایی اقتصادی دو کشور دانست؛ اما به‌نظر می‌رسد مهم‌ترین مانع همگرایی اقتصادی را باید در ساختار دولت‌های مذکور جستجو کرد که در صورت عدم توجه کافی مانع از افزایش همکاری‌های اقتصادی این دو کشور مهم منطقه حتی پس از ثبات سیاسی عراق خواهد شد (شریعتی، ۲۰۱۷).

روابط ایران و عراق با وجود مرز ۱۶۰۹ کیلومتری، از دیرباز با تعامل، تعارض و حتی رقابت متقابل تعریف شده است که ریشه در مسائل ژئوپلیتیکی، سیاسی، فرهنگی و تاریخی دارد. از یک سو عراق و ایران جغرافیا، فرهنگ، مذهب و سابقه طولانی درگیری و همکاری مشترک دارند و در بسیاری جهات، آینه‌ای از یکدیگر هستند و از سوی دیگر، دو کشور در برخی زمینه‌ها دارای تعارض هستند. روابط دو کشور به دلیل جنگ ایران و عراق در سال‌های ۱۹۸۰-۱۹۸۸ به شدت تحت الشعاع قرار گرفت اما از سال ۲۰۰۴ پس تغییر رژیم در عراق، روابط این کشور با ایران به سطح بالایی رسید. ایران در آسیب‌پذیرترین زمان عراق (هجوم تروریستی داعش) از آن حمایت‌های مهمی کرد. بنابراین این پتانسیل وجود دارد که دو کشور یک رابطه چندبعدی ایجاد کنند که برخی از مسائل کلیدی در خاورمیانه را هماهنگ کند (اسلامی و همکاران، ۲۰۲۱). روابط این دو کشور به عنوان کشورهای مسلمان با اقتصاد غالب دولتی و نفت‌محور، مذهب غالب شیعه و اشتراکات تاریخی همواره در کانون بحث‌های سیاسی، رسانه‌ای و دانشگاهی دو کشورها و سطح بین‌الملل بوده است. و شواهدات حاکی از این است که به دنبال گسترش روابط خود در حوزه‌های مذهبی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، علمی و امنیتی هستند (اسلامی و همکاران، ۲۰۲۱).

هر دو کشور ایران و عراق دارای روابط اقتصادی، تجاری، علمی و فنی در سطح بالا با ترکیه و چین هستند و این اشتراک هم در روابط آن‌ها با هم تاثیر بالایی به ویژه در مبادلات، قراردادهای همکاری، کاهش محدودیت‌های تجاری و فرصت‌های سرمایه‌گذاری داشته است. ایران در اثر تحریم‌ها و عراق به دلیل ضعف در زیرساخت‌های توسعه هنوز نتوانسته‌اند روابط خود با چین و ترکیه را از نظر توزیع منافع به میزان تعادل نسبی برسانند. از این رو به همکاری بیشتری با هم نیاز دارند. همچنین کم توانی ایران و عراق در رقابت با رقبای بین‌المللی و منطقه‌ای، فقدان سیاست‌های کارآمد توسعه در آن‌ها و چالش‌های امنیتی و سیاسی سبب شده است که الزامات زیادی برای همکاری و تعامل با هم داشته باشند. بنابراین به منظور ایجاد تعادل در روابط عراق و ایران با کشورهایمانند ترکیه و چین، استراتژی تنوع و تعامل باید اتخاذ شود تا بتواند توان صادراتی و رقابت‌پذیری خود را ارتقا دهند. کند. بیش از ۶۰ درصد اقتصاد ایران و عراق در تعامل با هم دیگر و با چین، ترکیه و روسیه است. این نشان می‌دهد که مستعد به همگرایی است (مازوک و کامیل، ۲۰۲۱).

همسایگی در کنار اشتراکات فرهنگی، اقتصادی، مذهبی، سیاسی و امنیتی ایران و عراق باعث نزدیک شدن دیدگاه‌های سران دو کشور در جهت همراستایی منافع و شکل‌گیری و تدوam همگرایی اقتصادی دو کشور در حوزه‌های مختلف از جمله ورزش شده است. ایران از نظر شاخص‌های توسعه ورزشی (سرانه قضا، میزان مشارکت مردم، مدال و عناوین قهرمانی، و...) وضعیت نسبتاً مناسبی در بین کشورهای غرب آسیا دارد اما از نظر تعاملات ورزش با کشورهای این منطقه هنوز دارای سطح قابل توجهی نیست. با این وجود در یک دهه اخیر، توجه وزارت ورزش ایران به تعامل ورزشی با عراق افزایش یافته است که می‌توان به امضای تفاهم نامه در سفر وزیر ورزش عراق به ایران اشاره کرد. براساس سفر رئیس کمیته ملی المپیک ایران به عراق - اواخر ۲۰۲۱ و سفر رئیس کمیته ملی المپیک عراق به ایران- اوایل ۲۰۲۲ در مواردی مانند تبادل مربی برای رشته‌هایی که مورد نیاز عراق، برگزاری اردوی مشترک در ایران و عراق و برگزاری دوره‌های پیشرفته ورزشی توافق شده است.

تحریم‌های کم‌سابقه اقتصادی بین‌المللی علیه ایران در یک دهه اخیر و جنگ‌های عراق در دو دهه آخر اثرات زیادی (عمدتاً منفی و نامتقارن) بر توسعه این کشورها داشته است. بحران اقتصادی می‌تواند ظرفیت‌های همکاری در کشورهای

همسایه را ارتقا دهد (یاشیمیتا^۱، ۲۰۲۱). مطالعه ظرفیت همگرایی مناطق سبب می‌شود اطلاعات مناسبی در زمینه کنترل منابع اضافی یا استفاده نشده (ظرفیت بالقوه) و تقاضا و نیاز همسایگی موجود برای بهره‌برداری از آن‌ها بدست می‌دهد (هال^۲، ۲۰۰۸). یکی از راهکارهای مناسب برای تاب‌آوری در بحران اقتصادی، استفاده از ظرفیت‌های بالقوه و جدید برای توسعه اقتصادی است. بر طبق شواهدات و اطلاعات، ورزش در دو کشور ایران و عراق هم ظرفیت بالقوه قابل توجهی برای توسعه مشترک و همکاری دارد اما هنوز درک صحیح و اطلاعات کاربردی از وضعیت این ظرفیت‌ها بدست نیامده است. در همین راستا کشور عراق و ایران نیز با توجه به بحران‌ها و چالش‌های متعددی در حال حاضر با آن مواجه است نیازمند پرداختن جدی به مطالعات تطبیقی با هم برای بررسی همگرایی و واگرایی در حوزه ورزش می‌باشد.

در رابطه با موضوع پژوهش، استرادا^۳ و همکاران (۲۰۱۳) در بررسی الگوهای همگرایی و واگرایی اقتصادی در منطقه یورو گزارش کرد که متغیرهای اقتصادی مانند بیکاری، تورم، قیمت‌ها و سرمایه‌ها در همگرایی نقش قابل توجهی دارند اما مهم‌ترین عامل نقش اتحادیه پولی بین کشورهاست. کامارنو^۴ و همکاران (۲۰۱۳) در بررسی ظرفیت کارایی زیست محیطی و همگرایی آن در کشورهای ECD گزارش کرد که در هر دو گروه کشورهای کارآمدترین و ناکارآمدترین همگرایی وجود دارد. بورسی و متیو^۵ (۲۰۱۵) وضعیت همگرایی اقتصادی در اتحادیه اروپا را با ارزیابی شاخص‌های منتخب را بین سال‌های ۱۹۷۰ و ۲۰۱۰ در پرتو تغییرات نهادی و فرآیندهای تعدیل اقتصاد کلان بررسی کردند و گزارش کردند که هیچ هم‌گرایی درآمد کلی در اتحادیه اروپا وجود ندارد اما در برخی موارد جزئی و بخشی همگرایی وجود دارد. فرانکز^۶ و همکاران (۲۰۱۸) در بررسی همگرایی اقتصادی در منطقه یورو گزارش کردند که همگرایی کلی بین انواع دسته‌های اقتصادی از کشورها وجود دارد اما همگرایی بین دسته‌ها پایین است. کوکوزرن (۲۰۱۸) به بررسی همگرایی اجتماعی در کشورهای شمال اروپا پرداخت و گزارش کرد که طی دوره ۲۰۰۰-۲۰۱۵ همگرایی اجتماعی در مناطق شمال اروپا همگرایی کلی وجود داشته است. نتایج نشان می‌دهد که همگرایی در سطح معیار استاندارد زندگی جهانی بین این کشورها وجود ندارد. با این حال، همگرایی در گروه‌هایی از عوامل تعیین کننده آموزش و مراقبت‌های بهداشتی رخ می‌دهد. منکه و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی فرهنگ همگرایی در رسانه‌های اروپا پرداختند و گزارش کردند در هر دو حوزه فرهنگ رسانه‌ای و استراتژی رسانه‌ها بین کشورها همگرایی مشهود وجود دارد. همچنین شن^۷ و همکاران (۲۰۱۹) در بررسی همگرایی در توسعه صنعت گردشگری چین گزارش کردند که در سطح سیاست‌گذاری کلان و برنامه‌ریزی اجرایی همگرایی نظری بیشتر از همگرایی عملی است و فرایند همگرایی دارای چالش‌ها ابهامات زیادی است. یاماشیتا (۲۰۲۱) رابطه بحران اقتصادی و ظرفیت تعامل با سایر کشورها در ژاپن را به صورت کلی پیچیده گزارش کرده‌اند هر چند شواهداتی از تحریک به در اثر بحران نیز مشاهده نموده‌اند.

در مطالعات همگرایی در سطح بین‌المللی نیز بری و همکاران (۲۰۱۴) در بررسی همگرایی بین کشورها گزارش کردند که طی دوره ۲۰۰۹-۱۹۶۰، کشورها به طور قابل توجهی نزدیک تر یا شبیه به یکدیگر تکامل نیافته‌اند، اگرچه گروه‌هایی از کشورها بر اساس وضعیت هسته-پیرامون یا عضویت در بلوک‌های تجاری همگرایی داخلی و واگرایی فزاینده‌ای را بین یکدیگر نشان می‌دهد. قربان اف (۲۰۱۶) در بررسی روندهای مدرن همگرایی منطقه‌ای و حقوق اوراسیایی بر اساس تجزیه و تحلیل رویکردهای اعتقادی به مبانی نظری و قانونی، پیدایش، و ویژگی‌های اصلی حقوق

¹ Yamashita

² Hall

³ Estrada

⁴ Camarero

⁵ Borsi & Metiu

⁶ Franks

⁷ Shen

اوراسیا به عنوان عنصری از قوانین بین‌المللی توسعه داده شده است. نویسنده به بررسی جنبه‌های تئوری حقوق اوراسیا و همچنین مواد و ویژگی‌های قانونی همگرایی اوراسیایی می‌پردازد و تشکیل حقوق اوراسیا را به عنوان یک علم و نظم و انضباط علمی ثابت می‌کند. پارک و همکاران (۲۰۱۵) در بررسی همگرایی فناوری بین کشورها گزارش کرد که سطح همگرایی دیجیتالی سازی که در بین ۱۰۸ کشور مورد تجزیه و تحلیل وجود دارد را می‌توان در سه گروه مختلف طبقه‌بندی کرد. در این گروه‌ها متوجه شدیم که گروه اول که دارای بالاترین سطح هم‌گرایی است، کندترین سرعت هم‌گرایی را نشان می‌دهد، در حالی که نتایج برای گروه سوم کمترین سطح هم‌گرایی را با بالاترین سرعت هم‌گرایی در بین اعضای خود در دیجیتالی‌سازی نشان می‌دهد. اوزترک و همکاران (۲۰۲۱) همگرایی مصرف در کشورها را بررسی و گزارش کردند که همگرایی مصرف به سوابق و پیامدهای همگرایی مرتبط است. تورچین^۱ و همکاران (۲۰۲۲) به تحلیل خوشه‌ای همگرایی در پایداری اقتصاد کشورهای اتحادیه اروپا در دو دهه اخیر پرداختند و گزارش کردند که همگرایی در بسیاری از دسته‌بندی کشورها وجود دارد. خیو و همکاران (۲۰۲۳) به تحلیل همگرایی منطقه‌ای کشورهای اتحادیه اروپا در حوزه نوآوری پرداختند و کارایی و پایداری نوآوری را مهم‌ترین شاخص ارزیابی قرار دادند. یترویچ و ماتیچ^۲ (۲۰۲۳) به بررسی بهره‌وری صنعت تولید در اتحادیه اروپا پرداختند و نشان دادند بر خلاف برخی روندها، بین کشورهای اروپای مرکزی و شرقی همگرایی بالاتر و بین کشورهای جنوب اتحادیه اروپا همگرایی کمتر شده است.

در مطالعات همگرایی در کشورهای در حال توسعه نیز گوریف و ملنیکوف (۲۰۱۸) در بررسی همگرایی بین کشورهای در حال گذار در شاخص‌های شادی و نشاط اجتماعی گزارش کرد که در سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۱۶ همگرایی شادی و رضایت از زندگی بین کشورهای پساکمونیزمی کمتر از کشورهای مقابل آن‌ها بوده است که از جمله مهم‌ترین دلایل آن می‌توان به چالش‌های توسعه و رفاه در این جامع اشاره کرد. مریم و جیان (۲۰۱۸) برای بررسی همگرایی بهره‌وری کل عوامل در کشورهای در حال توسعه داده‌های ۹۱ کشور در حال توسعه طی دوره ۱۹۶۰-۲۰۱۵ و با ایالات متحده به عنوان کشور مرزی را بررسی کردند. انتشار فناوری، فرآیند جبران توسعه، باز بودن تجارت، سرمایه گذاری مستقیم خارجی و شرایط تعامل بیشترین تاثیر را بر همگرایی کشورها داشته‌اند. خاوری و میر جلیلی (۲۰۱۸) در بررسی همگرایی و واگرایی دولت‌های توسعه یافته و در حال توسعه گزارش کردند که این راهبرد در قالب سه فرآیند درون کشوری شامل دنباله روی از کشورهای توسعه یافته از طریق صنعتی شدن و بهینه سازی صنایع طبق سیکل درون صنعتی و بین صنعتی، سرمایه گذاری مستقیم خارجی تجارت محور و تخصص گرایی توافق شده، می‌باشد. پاپروتنی^۳ (۲۰۲۱) در بررسی همگرایی بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه گزارش کرده است که براساس یافته‌ها در چارچوب اهداف توسعه پایدار سازمان ملل قرار می‌گیرند و نشان می‌دهند که چگونه روش تاخیر زمانی می‌تواند تعیین اهداف برای برخی از اهداف همگرایی کشورها را بهبود بخشد. علاوه بر این، از وضعیت جمعیتی، اقتصادی و سیاسی کنونی کشورهای در حال توسعه، شناسایی فرصت‌ها و خطرات برای رسیدن به آینده با کشورهای توسعه‌یافته استفاده می‌شود. بریسنو^۴ و همکاران (۲۰۲۱) در بررسی همگرایی اقتصادی و تجاری در آمریکای لاتین گزارش کردند که براساس قراردادهای اقتصادی بین کشورها، بازارهای مشترک و اتحادهای سیاسی به جز ونزوئلا، کشورهای آمریکای لاتین پتانسیل بالایی برای تشکیل بازار مشترک دارند. این پتانسیل بیشتر از پویایی اقتصاد آنها ناشی می‌شود تا از بلوک‌های سیاسی یا توافقاتی که کشورها می‌خواهند دنبال کنند. یوان^۵ و همکاران (۲۰۲۲) به ارزیابی همگرایی صنایع ورزشی و گردشگری در تراکم شهری منطقه خلیج بزرگ گوانگدونگ-هنگ کنگ-ماکائو پرداختند و نشان

¹ Turtorean

² Petrović & Matic

³ Paprotny

⁴ Briceño

⁵ Yuan

دادند که در بسیاری از شاخص‌ها در تکامل مکانی و زمانی قرار دارد. اپیاه و لانگ (۲۰۲۳) همگرایی کشورهای آسیا و اقیانوسیه را متأثر از مدیریت زیست محیطی، رقابت تجاری و نقش سرمایه انسانی گزارش کردند.

در مطالعات همگرایی ایران و عراق، شریعتی (۲۰۱۷) در بررسی نقش مولفه‌های انسدادی ساختاری در روند همگرایی منطقه‌ای ایران و عراق گزارش کرد که پیامدهای حاصل از تداوم حاکمیت ساختار اقتصاد نفتی بر دولت‌های ایران و عراق از مهم‌ترین موانع همگرایی اقتصادی دو کشور می‌باشد. بر این اساس مقاله حاضر، در چارچوبی نظری و تلفیق شده از «نظریه دولت رانتیر» و «نظریه همگرایی» دولت‌ها، می‌کوشد تا امکان‌سنجی همگرایی دولت‌های ایران و عراق را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد. اسلامی و همکاران (۲۰۲۱) در بررسی همگرایی سیاسی ایران و عراق نشان دادند که ژئوپلیتیک مذهبی یا گردشگری زیارتی مرتبط با آن به ویژه در زیارت اربعین نقش مهمی ایفا می‌کند. در مطالعات همگرایی در ایران، گوهری مقدم و بشیری لحاقی (۲۰۱۷) در کاربست نظریات همگرایی در طراحی مدل همگرایی منطقه‌ای در حوزه همسایگی جمهوری اسلامی ایران، مدلی سه‌وجهی در دسته‌بندی روابط ایران با کشورهای همسایه در حوزه‌های مفاهمه، معامله و مقابله نموده است. رایکیوویچ^۱ (۲۰۲۱) در بررسی شکست‌های دیپلماسی ورزشی نشان دادند که مسابقه بین آمریکا و ایران در جام جهانی ۱۹۹۸ و تعامل فلسطین و اسرائیل در محور فیفا نتوانستند موفق باشند که نقش بازیگران غیرسیاسی و اقدامات فراتر از حوزه ورزش بیشترین تاثیر را در این زمینه داشتند. کلیشومی و نیستیکو^۲ (۲۰۲۱) نشان دادند که اشتغال در ایران تحت تحریم‌های اقتصادی دچار تطبیق غیرنظام‌مند و رکود شده است و تعاملات با کشورهای همسایه یکی از راه‌حل‌های مناسب در این زمینه است. چن^۳ (۲۰۲۱) به بررسی توسعه نوین روابط ترکیه و ایران از منظر اوراسیاگرایی پرداخته است و گزارش کرد که عواملی مانند نقش ترکیه و ایران در اوراسیاگرایی، روابط تاریخی ترکیه و ایران با محوریت ژئوپلیتیک، روابط ترکیه و ایران در دوره حزب عدالت و توسعه؛ چشم انداز روابط ترکیه و ایران در چارچوب اوراسیاگرایی و ژئوپلیتیک جدید بر روابط نوین ایران و ترکیه اثرگذار هستند. در مطالعات عراق، مازوک و کامیل (۲۰۲۱) به تحلیل مشارکت اقتصادی ترکیه و چین با عراق پرداختند و گزارش کردند که مبادلات بین این دو کشور با عراق نقش مهمی در توسعه اقتصادی عراق دارد اما ضعف‌های اقتصادی عراق سبب شده است که این روابط توسعه کمتر و یک طرفه باشد.

در مطالعات همگرایی در حوزه ورزش، سیائوماگا^۴ (۲۰۱۵) در بررسی چالش‌های همگرایی مدیریت ورزشی با سایر بخش‌های حوزه ورزش گزارش کردند که همگرایی در حوزه علمی بیشتر از حوزه کاربردی است. تیان (۲۰۱۶) در بررسی قدرت صنعت ورزش در کشورهای منتخب آسیا (شامل ایران)، این توسعه را متأثر از برآیند عوامل توسعه اقتصادی و توسعه ورزش در کشورهای منتخب می‌داند اما همگرایی بالایی بین کشورها گزارش نکرده است. هولیهان (۲۰۱۲) در تجزیه و تحلیل همگرایی فرایندهای مدیریت و سیاست ورزشی، گزارش کردند که فرضیه این همگرایی هم در سطح نظری و هم در سطح اجرایی مورد تایید است. ترونکس و هییر^۵ (۲۰۱۷) در مروری بر دیپلماسی ورزشی کشورها گزارش کردند که چگونگی استفاده از ورزش برای بهبود روابط بین‌المللی بستگی به نوع حوزه ورزشی و ظرفیت‌های دیپلماسی کشورها دارد. بیشترین حوزه ورزشی دارای کارآیی مربوط به رویدادهای ورزشی و بیشترین حوزه دیپلماسی دارای کارآیی مربوط به برند و تصویر جهانی از کشورها تحت تاثیر ورزش بوده است.

¹ Rajkiewicz

² Kelishomi & Nistico

³ Chen

⁴ Ciomaga

⁵ Trunkos & Heere

باکر^۱ و همکاران (۲۰۱۷) در یک مطالعه چند موردی در دیپلماسی ورزشی بین کشورها، مواردی برای ایران مانند بازی ایران-آمریکا جام جهانی ۱۹۹۸، بازی‌های کشتی بین دو کشور به عنوان نمونه قابل توجه بررسی نموده است. اندرسون^۲ (۲۰۱۷) در بررسی کمی کردن ارزش دیپلماسی ورزشی برای بازیگران آن گزارش کردند که مزایای اجتماعی تولید شده توسط ورزش و مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی در تعیین قدرت نسبی همسویی بین اهداف نهادها و ابتکارات مختلف دیپلماسی ورزشی ایجاد می‌کند. لوپز-گونزالس و گریفیث^۳ (۲۰۱۸) در بررسی درک همگرایی بازارها در شرطبندی ورزشی، گزارش کردند بین شرطبندی ورزشی و سایرهای بازارهای ورزشی مجازی همگرایی وجود دارد. نیکانا، اس و تیچاوا^۴ (۲۰۲۰) در بازبینی روابط متقابل ورزش و گردشگری در کشورهای آفریقایی (مورد کامرون) گزارش کردند که براساس یافته‌های کلیدی روابط متقابل بین ورزش و گردشگری در سطوح سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی نسبتاً ضعیف است، اما پتانسیل برای تقویت این روابط در سطح عملیاتی محلی وجود دارد. براساس نتایج عوامل پیچیدگی محیط اجتماعی-سیاسی در سطح کلان و رویدادهای ورزشی تفریحی در سطح خرد بیشترین تاثیر را دارند. مک لئود و شیلبری^۵ (۲۰۲۰) در تحلیل محتوای همگرایی حاکمیتی در ورزش هند گزارش کردند که درجه قابل توجهی از همگرایی بین نهادهای متولی ورزش قرار دارد اما بین میزان همگرایی در انواع حوزه‌ها تفاوت وجود دارد. شریعتی فیض‌آبادی (۲۰۲۰) به مطالعه تطبیقی دیپلماسی ورزش در توسعه روابط خارجی ایران و کشورهای منتخب پرداخته است. نتایج او نشان می‌دهد استفاده از ظرفیت‌های ورزش در دیپلماسی ایران نسبت به کشورهای ایالات متحده، ژاپن، استرالیا، روسیه و چین در سطح بسیار پایین‌تری قرار دارد. منظمی (۲۰۲۰) در بررسی مفاهیم تقویت قدرت نرم ایران از طریق ورزش و طراحی پارادایم مطلوب برای توسعه روابط دیپلماتیک با کشورهای غربی به ویژه آمریکا نشان داد که هفت عامل توسعه اقتصادی، جریان دینی، تحول و ارتباطات، تبادل فرهنگی، وحدت ملی، جریان‌های سیاسی و صلح‌سازی در چهار سطح تحت تأثیر فضای بین‌المللی ورزش ایران قرار دارند.

مرور پژوهش‌ها نشان می‌دهد که علی‌رغم تلاش‌های محققان در ایران و عراق، اما تاکنون بررسی تخصصی و جامعی در ارتباط با انواع ظرفیت‌های همگرایی ورزشی صورت نگرفته است. این در حالی است که دستیابی به تحلیل جامع از ظرفیت‌های همگرایی حوزه ورزش دو کشور همزمان نیازمند رویکردهای تحلیل کل‌نگر-جامع و تحلیل فرایندی-سیستمی است تا بتواند درک مناسبی از ظرفیت‌های همگرایی ورزشی برای دو کشور عراق و ایران بدست دهد. از این رو، با توجه خلاءهای وجود اطلاعات علمی در زمینه همگرایی ورزشی بین کشورها در پژوهش‌ها و دانش مدیریت کلان و سیاست ورزشی و همچنین نیازها و پتانسیل‌های تعامل ورزشی بین دو کشور عراق و ایران، مساله اصلی پژوهش این است که بستر همگرایی بین ورزش ایران و عراق تحت چه شرایط و عواملی قرار دارد؟ آیا می‌توان به تحلیلی نظام‌مند و چارچوبی راهبردی از آن جهت ارائه اطلاعات مناسب به متولیان و ذینفعان ورزش در دو کشور ارائه داد؟

روش‌شناسی

پژوهش حاضر شامل دو فاز کیفی و کمی (آمیخته اکتشافی-تبیینی) بود. مشارکت کنندگان بخش کیفی شامل صاحب‌نظران علمی (اساتید و پژوهشگران حوزه مدیریت راهبردی، ارتباطات بین‌الملل، سیاست و توسعه ورزش در دانشگاه‌ها و مراکز علمی) و صاحب‌نظران اجرایی (اعضای هیات مدیره، مدیران، اعضای کمیته‌ها و کارشناسان خبره در وزارت ورزش، کمیته ملی المپیک، فدراسیون‌ها و سازمان‌های ملی مرتبط با ورزش) دو کشور ایران و عراق انتخاب شد.

¹ Baker

² Anderson

³ Lopez-Gonzalez & Griffiths

⁴ Nyikana & Tichaawa

⁵ McLeod & Shilbury

در بخش کیفی روش پژوهش از نوع تحلیل مضمون مبتنی بر مصاحبه نیمه هدایت شده و مطالعه کتابخانه‌ای ساختارمند (۲۵ منبع: شامل ۱۶ مورد از تحقیقات و مطالعات معتبر و مرتبط با موضوع که در لیست منابع پایانی گزارش شده است) بود. روش قضاوتی (اشباع نظری) از دو کشور انتخاب شد (۱۶ نفر = ۸ نفر ایران و ۸ نفر عراق). روش نمونه‌گیری از نوع قضاوتی براساس معیارهای مشخص (اعتبار، مرتبط بودن و...) مبنای برآورد نمونه رسیدن مولفه‌ها به اشباع نظری بود. ابزار پژوهش در بخش کیفی شامل مصاحبه نیمه هدایت شده به همراه مطالعه کتابخانه‌ای ساختارمند بود. برای تکمیل چارچوب تحلیل از منابع اطلاعاتی و علمی (پژوهش‌های دانشگاهی و اسناد سازمانی) دو کشور و مراجع بین‌المللی استفاده شد (۲۱ منبع). برای روایی ابزار و یافته‌ها در بخش کیفی از روش‌های زیر استفاده شد: (۱) استفاده از منابع مختلف برای جمع‌آوری داده‌ها (۲) بررسی داده‌ها توسط یک دستیار (۳) مشارکت یک متخصص آشنا (دکتری مدیریت ورزشی) به روش و موضوع پژوهش (۴) شناسایی جهت‌گیری‌ها از طریق پرسش سؤال‌های مکرر در حین تحلیل داده‌ها. جهت بررسی روایی از روش ارزیابی توافق بین دو نفر مصححان کدگذاری به صورت فرمول زیر استفاده شد: $\text{میزان توافق} = (\text{تعداد توافقات} \times 2) / (\text{تعداد کل کدها} \times 100)$ و میزان توافق بیش از ۷۰ درصد بود (۷۲ درصد). در بخش کمی از طریق روایی و تایید پرسشنامه در پنل دلفی دو مرحله‌ای (۷ نفر پژوهشگر خبره) انجام شد. در بخش کیفی از روش کدگذاری چند مرحله‌ای در الگوی تحلیل مضمون (کدگذاری اولیه، متمرکز و محوری) استفاده شد. در بخش کمی روش پژوهش از نوع توصیفی تحلیلی مطابق را تحلیل راهبردی بود. جامعه آماری شامل صاحب‌نظران خبره و مطلع ورزش دو کشور (با تاکید بر تسلط و سابقه بین دو کشور) بود. نمونه انتخابی به تعداد قابل کفایت برای تحلیل راهبردی (۲۰ تا ۶۰ نفر، دیوید، ۲۰۱۱) برآورد شد (۳۲ نفر). نمونه‌گیری به روش هدفمند براساس معیارهای تحصیلات، سابقه، تخصص و آگاهی به شرایط دو کشور انتخاب شد. ابزار بخش کمی پرسشنامه مستخرج از بخش کیفی (۲۱ سوال با مقیاس ۱۰ گزینه‌ای: ۱- بسیار زیاد تا ۱۰ بسیار) استفاده شد. دلیل استفاده از طیف ۱۰ گزینه‌ای ماهیت ارزیابی و مقایسه‌ای آن در آمایش‌های ملی است که در طیف‌های دیگر دارای محدودیت است. پرسشنامه دارای پیوست توضیحی و اطلاعاتی در مورد سوالات متناسب با دو کشور بود. روایی بخش کمی نیز ابتدا از روایی محتوایی با استفاده نظرات ۴ پژوهشگر خبره دانشگاهی و ۳ مدیر با تحصیلات دکتری استفاده شد. سپس در یک پنل دلفی ۶ نفره به همراه تیم پژوهش (دانشجو و اساتید راهنما و مشاور) در دو مرحله ارزیابی، اصلاح و تایید شد. روش بخش کمی شامل آمار توصیفی به صورت تحلیل شکاف برای دو وضعیت با استفاده از نرم‌افزار Excel 2019 بود.

جدول ۱. توصیف نمونه در دو بخش کیفی و کمی

Table 1. Sample description in two qualitative and quantitative sections

گروه صاحب‌نظر Expert group	شغل/سازمان Job/organization	بخش کیفی Qualitative section	پنل دلفی Delphi panel	بخش کمی Quantitative section
		ایران Iraq	ایران Iran	ایران Iran
		عراق Iraq	عراق Iraq	عراق Iraq
علمی Scientific	اساتید و پژوهشگران حوزه مدیریت راهبردی، ارتباطات بین-الملل، سیاست و توسعه ورزش در دانشگاه‌ها و مراکز علمی	۴	۳	۲
اجرایی Executive	اعضای هیات مدیره، مدیران، اعضای کمیته‌ها و کارشناسان خبره در وزارت ورزش، کمیته ملی المپیک، فدراسیون‌ها و سازمان‌های ملی مرتبط با ورزش	۴	۵	۱
مجموع Total		۸	۸	۱۶
		۱۶ نفر	۶ نفر	۳۲ نفر

تمام مشارکت‌کنندگان دارای تحصیلات دکتری با میانگین سابقه شغلی ۱۶/۴۸ سال بودند.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش شامل دو بخش کیفی و کمی بود. در بخش کیفی چارچوب مفهومی تحلیل و ارزیابی همگرایی ورزشی بین دو کشور ایران و عراق از طریق استخراج مضامین و مولفه‌ها ارائه شد. سپس در بخش کمی به صورتی موردی به ارزیابی آن در دو وضعیت موجود و مفروض به همراه تحلیل شکاف بین آن‌ها از دیدگاه خبرگان پرداخته شد. در ابتدا در جدول ۲ یک نمونه کدگذاری چند مرحله‌ای بخش کیفی با رویکرد تحلیل مضمون برای استخراج چارچوب تحلیل مفهومی ارائه شده است.

جدول ۲. یک نمونه کدگذاری چند مرحله‌ای برای استخراج چارچوب تحلیل مفهومی

Table 2. An example of multi-stage coding for extracting a conceptual analysis framework

مصاحبه شونده Interviewee	استخراج مفاهیم از مصاحبه و منابع اطلاعاتی Extracting Concepts from Interviews and Information Sources	کدگذاری اولیه Basic coding	کدگذاری متمرکز Centralized coding	کدگذاری محوری Centralized coding
	مفاهیم مستخرج Derived Concepts	کد اولیه Initial Code	مضامین فرعی Sub Themes	مضامین اصلی Main Themes
مصاحبه شونده دوم	- برای همگرایی ابتدا باید به سهم ورزش از دیپلماسی بین دو کشور در حوزه‌های مختلف تجاری و نهادی پرداخت.	جایگاه ورزش در دیپلماسی عمومی (سیاسی، فرهنگی و اقتصادی) بین دو کشور	همگرایی سیاستی ورزش Sports policy convergence	همگرایی سیاسی و ساختاری ورزش Political and structural convergence of sport
مصاحبه شونده هفتم	- هر چند تعامل ورزشی بین دو کشور به مقوله عمدتاً اجتماعی ست و در حوزه دیپلماسی فرهنگی ست ولی به دلیل شرایط منطقه‌ای بایستی در دیپلماسی اقتصادی و سیاسی نیز مطرح شود.	The place of sports in public diplomacy (political, cultural and economic) between two countries		
مصاحبه شونده سیزدهم	- بایستی ورزش در مذاکرات بین دو کشور دیده شود و جزئیات آن در همکاری‌های اقتصادی و فرهنگی محوریت قرار بگیرد.			

یافته‌های کیفی نشان داد که در بخش انواع شاخص‌های همگرایی بین دو کشور ایران و عراق در حوزه ورزش و چارچوب‌بندی مفهومی آن‌ها بود. براساس یافته‌های ۵۸ کد اولیه (شاخص) پس از استخراج و کدگذاری تعیین شد و در ۱۶ مضمون فرعی و ۵ مضمون اصلی چارچوب‌بندی شد.

جدول ۳. چارچوب مفاهیم اصلی، فرعی و اولیه مستخرج

Table 3. Framework of main, secondary and primary extracted concepts

مضمون اصلی (منظر همگرایی) Main Theme (Convergence) (Perspective)	مضمون فرعی (محور همگرایی) Sub-theme Axis of) (Convergence	کد اولیه (شاخص همگرایی) Initial code (convergence index)
همگرایی سیاسی و ساختاری ورزش Political and structural convergence of sport	همگرایی سیاسی ورزش	جایگاه ورزش در دیپلماسی عمومی (سیاسی، فرهنگی و اقتصادی) بین دو کشور جایگاه ورزش در دیپلماسی منطقه‌ای بین دو کشور (خاورمیانه، غرب آسیا، کشورهای اسلامی)
	همگرایی بین سازمانی ورزش	تعامل و همکاری بین سازمان‌های ورزشی ملی دو کشور (وزارت ورزش، کمیته المپیک، فدراسیون‌ها و...) میزان تعداد قراردادهای همکاری بین نهادهای دو کشور در حوزه ورزش میزان همکاری و همسویی ورزش دو کشور در کرسی‌ها و مراجع ورزشی بین‌المللی (AFC, IOC و...)
	همگرایی منطقه‌ای ورزش دو کشور	تعامل و همکاری حوزه ورزش در استان‌های مرزی ایران (از آذربایجان غربی تا خوزستان) با استان-های مرزی عراق (از اربیل تا بصره) تعامل ورزش ایران با بخش ورزش اقلیم خودمختار کردستان عراق
	همگرایی در ورزش پرورشی و همگانی	تعامل در حوزه تربیت‌بدنی آموزش و پرورش و ورزش دانش آموزی تعامل در حوزه تربیت‌بدنی و ورزش دانشگاهی تعامل در ورزش باشگاه‌های ورزش پایه و استعدادپروری رشته‌های ورزشی تعامل در جشنواره‌ها و فستیوال‌های فرهنگی ورزشی (بازی‌های سنتی، ورزش‌های تفریحی و...) تعامل در حوزه تفریحات و گردشگری ورزشی (حضور گردشگران، تماشاگران و...) دو کشور
همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی Executive and sporting event convergence	همگرایی در ورزش قهرمانی و حرفه‌ای	تعامل بین تیم‌های ملی و باشگاه‌های رشته‌های ورزشی دو کشور حضور و مشارکت تیم‌های دو کشور در مسابقات ورزشی دوستانه میزبانی و مشارکت در اردوهای آمادگی و تدارکاتی تیم‌های ورزشی بین دو کشور تعداد مسابقات رسمی بین دو کشور و میزان اهمیت آن‌ها تعامل و همکاری بین جامعه ورزش رقابتی دو کشور (مربیان، داوران، ورزشکاران و...) حضور ورزشکاران، مربیان و داوران ورزشی دو کشور در لیگ‌ها و تیم‌های همدیگر میزان اخذ میزبانی مشترک رویدادهای ورزشی بین‌المللی و قاره‌ای
	همگرایی در همگرایی در رشته‌های ورزشی	همگرایی در ورزش‌های گروهی (فوتبال، فوتسال، بسکتبال، هندبال و...) همگرایی در ورزش‌های رزمی (تکواندو، کشتی و...) همگرایی در ورزش‌های آبی (شنا، واترپلو و...) همگرایی در ورزش‌های میدانی و پرتابی (دومیدانی و...) همگرایی در ورزش‌های قدرتی (وزنه برداری، بدنسازی و...) همگرایی در ورزش‌های راکتی (تنیس، بدمینتون و...)
	همگرایی مالی و تجاری ورزش	اختصاص بودجه به توسعه همکاری‌ها و امور مشترک ورزش در دو کشور سرمایه‌گذاری و تامین مالی مشترک نهادهای در پروژه‌ها و رویدادهای ورزشی تعامل و بازاریابی بین موسسات و شرکت‌های تجاری ورزشی دو کشور تسهیل واردات محصولات ورزشی جهانی و سایر کشور برای همدیگر تسهیل صادرات ورزشی برای همدیگر به سایر کشورها تعامل و همکاری بین فعالان بازار ورزش دو کشور (بازاریاب‌ها، کارآفرینان و...)
	همگرایی در تولیدات ورزشی	تعامل و همکاری در تولیدات ورزشی (تجهیزات، پوشاک، مکمل و...) واردات محصولات تولیدی ورزشی موردنیاز همدیگر همکاری در تامین مواد اولیه و قطعات برای تولیدات ورزشی
همگرایی اقتصادی و صنعت ورزش Economic convergence and the sports industry	همگرایی در خدمات ورزشی	تعامل و همکاری در خدمات تندرستی و پزشکی ورزشی (ورزش درمانی و...) تعامل و همکاری در خدمات شغلی و فنی ورزشی (فنی و مهارتی و...) تعامل و همکاری در خدمات تفریحی ورزشی (گردشگری ورزشی، گیم و...) تعامل و همکاری در خدمات فعالیت ورزشی (فیتنس، و...)

همگرایی زیرساختی ورزش	- شباهت تاسیساتی و معماری اماکن و فضاهای ورزشی دو کشور
	- دسترسی امکانات و فضاهای ورزشی ویژه دو کشور برای استفاده هم
	- همکاری شرکت‌های عمرانی در پروژه‌های ورزشی دو کشور
همگرایی فناوری و ارتباطات ورزشی	- تعامل و همکاری مراکز فناوری اطلاعات دو کشور در حوزه اپلیکیشن‌ها و استارت‌آپ‌های ورزشی
	- همکاری رسانه‌ها و مراکز ارتباطی ورزشی (همکاری تولیدات رسانه‌ای و...)
	- تعامل و همکاری بین فعالان و متخصصان ارتباطات ورزشی (خبرنگاران، ادمین‌ها و...)
همگرایی علمی و آموزشی ورزش Scientific and educational convergence of sports	- تعامل و همکاری بین مراکز و دانشکده‌های علوم ورزشی دو کشور
	- تعداد قراردادهای همکاری بین مراکز علمی و آموزشی ورزش دو کشور
	- تعامل و همکاری بین جامعه علمی آموزشی ورزش دو کشور (مدرسین، محققان، دانشجویان و...)
	- تحصیل دانشجویان علوم ورزشی بین دو کشور در دانشگاه‌های هم
	- حضور اساتید و دانشجویان برای همایش‌ها و دوره‌های و فرصت‌های علمی
همکاری علمی و آموزشی ورزشی	- همکاری و تعامل در برگزاری دوره‌های آموزشی و علمی ورزش
	- همکاری و تعامل در همایش‌ها و کنفرانس‌های علمی ورزشی
	- همکاری در طرح‌های نوآوری، تحقیقاتی و فناوری ورزشی
همگرایی فرهنگی و اجتماعی ورزش Cultural and social integration of sport	- میزان اشتراکات تاریخی ورزش دو کشور و بیان آن‌ها در محتوای درسی، رسانه‌ای و ...
	- میزان مشارکت دو کشور در رویدادهای فرهنگی ورزشی همدیگر
	- میزان شباهت‌های مظاهر فرهنگی ورزش دو کشور
همگرایی اجتماعی ورزش	- همسویی بین گرایش‌های هواداری ورزشی بین کشور
	- همسویی جریان رسانه‌ای و شبکه‌های اجتماعی دو کشور در مسائل ورزشی
	- میزان تعامل جامعه ورزشی دو کشور با هم

پنج منظر کلی شامل همگرایی سیاسی و ساختاری ورزش (۷ شاخص)، همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی (۱۸ شاخص)، همگرایی اقتصادی و صنعت ورزش (۱۹ شاخص)، همگرایی حوزه علمی و آموزشی ورزش (۸ شاخص) و همگرایی فرهنگی و اجتماعی ورزش (۶ شاخص) تعیین شد. منظر همگرایی سیاسی و ساختاری ورزش مشتمل بر ابعاد همگرایی سیاستی ورزش، همگرایی بین سازمانی ورزش و همگرایی منطقه‌ای ورزش دو کشور می‌باشد. منظر همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی شامل ابعاد؛ ورزش پرورشی و همگانی، ورزش قهرمانی و حرفه‌ای و همگرایی در رشته‌های ورزشی بود. منظر همگرایی اقتصادی و صنعت ورزش مشتمل بر ابعاد همگرایی مالی و تجاری ورزش، همگرایی در تولیدات ورزشی، همگرایی در خدمات ورزشی، همگرایی زیرساختی ورزش و همگرایی فناوری و ارتباطات ورزشی می‌باشد. منظر همگرایی علمی و آموزشی ورزش شامل ابعاد تعامل بین مراکز علمی ورزشی، تعامل و حضور فعالان علمی ورزش و همکاری علمی ورزشی بود. منظر همگرایی فرهنگی و اجتماعی ورزش مشتمل بر ابعاد همگرایی فرهنگی ورزش و همگرایی اجتماعی ورزش می‌باشد.

شکل ۱. چارچوب تحلیل مفهومی مستخرج پژوهش

Figure 1. Conceptual analysis framework derived from the research

چارچوب تحلیل ارائه جهت بکارگیری در بخش کمی ابتدا در یک پنل دلفی دو مرحله‌ای مورد ارزیابی قرار گرفت و نظر متخصصان پنل تایید شد.

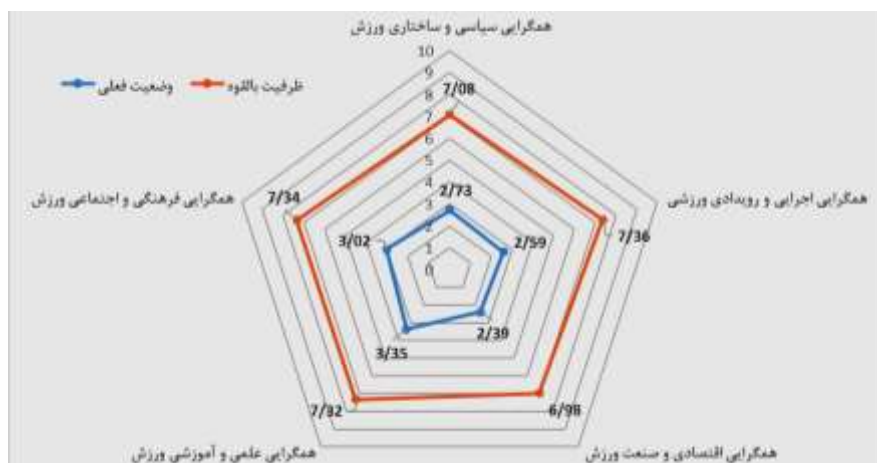
در بخش کمی پرسشنامه خبرگی در اختیار ۳۰ نفر از صاحب‌نظران دو کشور قرار گرفت. توصیف نظرات خبرگان برای بررسی میزان همگرایی کشورهای ایران و عراق به صورت جدول ۴ می‌باشد. براساس نتایج در سطح منظرهای اصلی؛ بیشترین وضعیت موجود مربوط به همگرایی علمی و آموزشی ورزش (۳/۳۵) و کمترین مقدار آن مربوط به همگرایی اقتصادی و صنعت ورزش (۲/۳۹) است. بیشترین ظرفیت بالقوه مربوط به منظر همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی (۷/۳۶) و کمترین ظرفیت بالقوه مربوط به همگرایی اقتصادی و صنعت ورزش (۶/۹۸) است. بیشترین شکاف مربوط به همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی (۴/۷۷) و کمترین شکاف مربوط به همگرایی علمی و آموزشی ورزش (۳/۹۷) است. شماتیک وضعیت منظرهای همگرایی کشورها در شکل ۲ توصیف شده است.

جدول ۴. نتایج ارزیابی و تحلیل شکاف همگرایی بین دو کشور عراق و ایران در حوزه ورزش

Table 4. Results of the assessment and analysis of the convergence gap between the two countries of Iraq and Iran in the field of sports

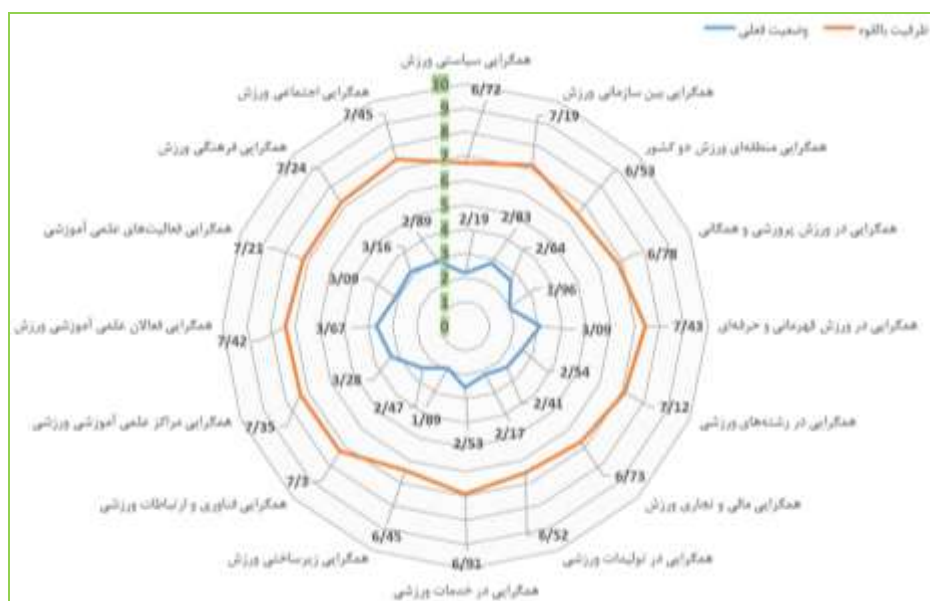
منظورهای اصلی همگرایی Main perspectives of convergence	وضعیت فعلی Current situation	ظرفیت بالقوه Potential capacity	شکاف دو وضعیت Gap Two States	ابعاد فرعی همگرایی Sub-Dimensions Of convergence	وضعیت فعلی Current situation	ظرفیت بالقوه Potential capacity	شکاف دو وضعیت Gap Two States
همگرایی سیاسی و ساختاری ورزش	۲,۷۳	۷,۰۸	۴,۳۵	همگرایی سیاستی ورزش	۲,۱۹	۶,۷۲	۴,۵۳
				همگرایی بین سازمانی ورزش	۲,۸۳	۷,۱۹	۴,۳۶
				همگرایی منطقه‌ای ورزش دو کشور	۲,۶۴	۶,۵۳	۳,۸۹
همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی	۲,۵۹	۷,۳۶	۴,۷۷	همگرایی در ورزش پرورشی و همگانی	۱,۹۶	۶,۷۸	۵,۲۲
				همگرایی در ورزش قهرمانی و حرفه‌ای	۳,۰۹	۷,۴۳	۴,۳۴
				همگرایی در رشته‌های ورزشی	۲,۵۴	۷,۱۲	۴,۵۸
همگرایی اقتصادی و صنعت ورزش	۲,۳۹	۶,۹۸	۴,۵۹	همگرایی مالی و تجاری ورزش	۲,۴۱	۶,۷۳	۳,۳۲
				همگرایی در تولیدات ورزشی	۲,۱۷	۶,۵۲	۴,۳۵
				همگرایی در خدمات ورزشی	۲,۵۳	۶,۹۱	۴,۳۸
				همگرایی زیرساختی ورزش	۱,۸۹	۶,۴۵	۴,۵۶
				همگرایی فناوری و ارتباطات ورزشی	۲,۴۷	۷,۳۰	۴,۸۳
همگرایی علمی و آموزشی ورزش	۳,۳۵	۷,۳۲	۳,۹۷	همگرایی مراکز علمی آموزشی ورزشی	۳,۲۸	۷,۳۵	۴,۰۷
				همگرایی فعالان علمی آموزشی ورزش	۳,۶۷	۷,۴۲	۳,۷۵
				همگرایی فعالیت‌های علمی آموزشی	۳,۰۸	۷,۲۱	۴,۱۲
همگرایی فرهنگی و اجتماعی ورزش	۳,۰۲	۷,۳۴	۴,۳۲	همگرایی فرهنگی ورزش	۳,۱۶	۷,۲۴	۴,۰۸

شکل ۲. تحلیل شکاف بین دو وضعیت موجود و ظرفیت بالقوه همگرایی ورزشی دو کشور ایران و عراق

Figure 2. Analysis of the gap between the current situation and the potential capacity for sports convergence between Iran and Iraq

در سطح ابعاد؛ در وضعیت موجود بیشترین مقدار مربوط به همگرایی فعالان علمی آموزشی ورزش (۳/۶۷) و کمترین مقدار مربوط به همگرایی زیرساختی ورزش (۱/۸۹) است. بیشترین ظرفیت بالقوه مربوط به همگرایی اجتماعی ورزش (۷/۴۵) و کمترین ظرفیت بالقوه مربوط به همگرایی زیرساختی ورزش (۶/۴۵) است. بیشترین شکاف مربوط به همگرایی در ورزش پرورشی و همگانی (۵/۲۲) و کمترین شکاف مربوط به همگرایی مالی و تجاری ورزش (۳/۳۲) است. توصیف شماتیک وضعیت منظرهای همگرایی کشورها به صورت شکل ۳ است.

شکل ۳. توصیف ابعاد همگرایی ورزشی بین ایران و عراق از دیدگاه خبرگان دو کشور

Figure 3. Description of the dimensions of sports convergence between Iran and Iraq from the perspective of experts from both countries

بحث

یافته‌های پژوهش براساس مبانی نظری، پیشینه پژوهش، شواهدات و مستندات محیطی مورد بررسی و تفسیر شدند. براساس یافته‌ها چارچوب ارزیابی همگرایی بین کشورهای عراق و ایران در حوزه ورزش شامل ۵۸ شاخص، ۱۶ بُعد و ۵ منظر کلی بود. تبیین شاخص‌ها و ابعاد شناسایی شده به تفکیک منظرها و همچنین کلیات مدل انجام شد. شاخص‌های منظر همگرایی سیاسی و ساختاری ورزش مشتمل بر ابعاد؛ همگرایی سیاستی ورزش، همگرایی بین سازمانی ورزش و همگرایی منطقه‌ای ورزش دو کشور می‌باشد. در تبیین اهمیت و ماهیت این شاخص‌ها و ابعاد این منظر می‌توان گفت که همگرایی سیاسی و ساختاری محرک اصلی تعامل و همسویی بین دو کشور بود و مظاهر آن از همسویی در سیاست‌ها تا همکاری سازمانی و منطقه‌ای جریان می‌یابد. بنابراین شاخص‌های مذکور به میزان بالایی می‌توان سطح همگرایی سیاسی و ساختاری ورزش دو کشور را ارزیابی و بررسی نمایند. عمده شواهدات علمی، سازمانی و محیطی گزارش شده نیز تایید کننده اهمیت و ترکیب این شاخص‌ها و عوامل هستند. محققان نشان داده‌اند سیاست و دیپلماسی ورزشی هنوز فاقد معیار قابل سنجش برای تعیین منافع توسعه ورزش بین کشورهاست (اندرسون^۱ ۲۰۱۷). بنابراین شاخص‌های ارائه شده در این منظر می‌تواند به تامین بخشی از این خلا کمک نماید. تفاوت‌های ظریف مهمی بین سازمان‌ها در مورد میزان همگرایی در رابطه با هر اصل وجود

¹ Anderson

دارد. پژوهش‌های آتی باید تشویق شوند تا عواملی را که هم‌گرایی حکمرانی را در ورزش تسهیل می‌کنند و مانع آن می‌شوند، و متعاقباً ایجاد یک نظریه خاص ورزش از هم‌گرایی حکمرانی، مورد بررسی قرار دهند (مک لئود و شیلبری، ۲۰۲۰).

منظر هم‌گرایی اجرایی و رویدادی ورزشی شامل ابعاد؛ ورزش پرورشی و همگانی، ورزش قهرمانی و حرفه‌ای و هم‌گرایی در رشته‌های ورزشی بود. در تفسیر اهمیت و ماهیت این شاخص‌ها و ابعاد این منظر می‌توان گفت که این سطح و شاخص‌های آن در واقع بیانگر محورهای اصلی ورزش هستند و هم‌گرایی دو کشور در این حوزه‌ها در واقع مظاهر اصلی هم‌گرایی ورزشی محسوب می‌شود. برخی مطالعات پیشین نیز تایید کننده شاخص‌ها و ابعاد این سطح هستند. می‌توان گفت که تطبیق و همسویی بین سیستم‌های ورزشی کشورهای مختلف تنها براساس اطلاعات دسته اول و توصیفی مقدور نیست بلکه لازم است از روش‌های پژوهشی کارآمد و تخصصی مانند مطالعات تطبیقی مبتنی بر شاخص‌های کلیدی استفاده شود. بسیاری از محققان بر این امر واقفند که این شیوه مطالعاتی تجارب بین‌المللی را در اختیار مدیریت خرده سیستم‌ها قرار می‌دهد (باومگارتنر و همکاران، ۲۰۱۳). همچنین کاربرد بدست آوردن اطلاعات هم‌گرایی بین سیستم ورزش کشورها باید در چارچوب تخصصی و شاخص‌های مناسب مورد بررسی قرار گیرد و بسترها، رویکردها و کارکردهای آن مورد توجه قرار بگیرند. برای این کار ضرورت دارد تا جوانب مختلف و نتایج عملی پیشین مرور و نقد شوند. مطالعه تطبیقی امکان شناخت جایگاه در بستر محیطی و با توجه به رقبا را فراهم می‌آورد. منظر هم‌گرایی اقتصادی و صنعت ورزش مشتمل بر ابعاد هم‌گرایی مالی و تجاری ورزش، هم‌گرایی در تولیدات ورزشی، هم‌گرایی در خدمات ورزشی، هم‌گرایی زیرساختی ورزش و هم‌گرایی فناوری و ارتباطات ورزشی می‌باشد. در بررسی اهمیت و ماهیت این شاخص‌ها و ابعاد این منظر می‌توان گفت که متناسب با شرایط اقتصادی نامطلوب ایران و عراق، هم‌گرایی اقتصادی و صنعت ورزش دو کشور فراتر از اهمیت نظری، یک نیاز و ضرورت اساسی است. از این رو در صورت تحقق این بخش از هم‌گرایی در شاخص‌های شناسایی شده می‌تواند تسهیل‌گر هم‌گرایی سایر حوزه‌های دیگر نیز باشد. عمده یافته‌های محققان پیشین نیز تایید کننده اهمیت این شاخص‌ها و ابعاد است. بررسی یافته‌ها علمی در زمینه هم‌گرایی کشورها نیز عمدتاً راهبرد اقتصادی جهانی آن‌ها، پیش‌بینی تقاضای جهانی، تقسیم‌بندی و نفوذ بازار بین‌المللی و رقابت جهانی را ارائه می‌دهد (اوزترک و همکاران، ۲۰۲۱).

مطالعات این حوزه می‌توانند بینش جدیدی از ادبیات حکمرانی ورزش را ارائه کنند که تا کنون توجه محدودی به افزایش هم‌شکل سیستم‌های حکمرانی در صنعت حرفه‌ای شدن ورزش جهانی داشته است. منظر هم‌گرایی علمی و آموزشی ورزش شامل ابعاد؛ تعامل بین مراکز علمی ورزشی، تعامل و حضور فعالان علمی ورزش و همکاری علمی ورزشی بود. در تفسیر اهمیت و ماهیت این شاخص‌ها و ابعاد این منظر می‌توان گفت که هم‌گرایی در حوزه علمی و آموزشی با توجه به نقش پیشرفت‌های علمی، فناوری و نوآوری امروز می‌تواند نقش اساسی در پیوند ورزش دو کشور ایفا کند. نتایج پژوهش‌های مرتبط پیشین نیز بر بینش‌های حاصل از پژوهش‌ها، نوآوری و سیستم آموزشی برای تغییرات بلندمدت در سیستم‌های اقتصادی-اجتماعی تاکید نموده‌اند و نقش بالقوه آن‌ها در تعامل و همکاری با سایر کشورها و همچنین هم‌گرایی با جریان‌های دانش و فناوری جهانی را تایید قرار داده‌اند (برکاو و همکاران، ۲۰۱۱).

منظر هم‌گرایی فرهنگی و اجتماعی ورزش مشتمل بر ابعاد؛ هم‌گرایی فرهنگی ورزش و هم‌گرایی اجتماعی ورزش می‌باشد. در بررسی اهمیت و ماهیت این شاخص‌ها و ابعاد این منظر می‌توان گفت که تعامل و همکاری در زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی ورزش بین دو کشور در واقع به دلیل ماهیت مولفه‌های آن مقوله‌ای عمیق‌تر از سایر بخش‌های هم‌گرایی است. کوپر^۴ و همکاران (۲۰۱۷) در بررسی پژوهش‌های مدیریت و توسعه ورزش انجام زمینه‌های میان‌فرهنگی و بین

¹ McLeod & Shilbury

² Baumgartner

³ Berkhout

⁴ Cooper

منطقه‌ای را جزو مهم‌ترین خلاءهای پژوهشی اولویت‌بندی کردند. اکثر محققان و مدیران به مطالعات تطبیقی اجتماعی و میان فرهنگی گرایش و اعتماد پیدا کرده‌اند. تطبیق بین سیستم‌ها، سازمان‌ها و کشورها با همدیگر، دارای چالش یا ابهامات اساسی هستند دارای ضرورت بیشتری است زیرا وضعیت همگرایی آن‌ها تحت تاثیر عوامل مختلف و کمتر قابل کنترل قرار دارد. در همین راستا قدرت نرم (فرهنگ، ورزش، هنر و...) و تعارض‌های ایران و عراق در منطقه خاورمیانه و ظرفیت روابط آن با کشورهای منطقه تحت تأثیر مفاهیم کلان و خرد اجتماعی متعددی قرار دارد که همواره توسط سیاست‌مداران، رسانه‌ها و حتی محققان به چالش کشیده می‌شود و لازم است تا مورد بررسی قرار بگیرند (منظمی، ۲۰۲۰).

نتایج بخش کمی برای سطح منظرهای اصلی نشان داد که بیشترین وضعیت موجود مربوط به همگرایی علمی و آموزشی ورزش و کمترین مقدار آن مربوط به همگرایی اقتصادی و صنعت ورزش است. همچنین بیشترین ظرفیت بالقوه مربوط به منظر همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی و کمترین مقدار آن مربوط به همگرایی اقتصادی و صنعت ورزش است. در شکاف بین دو وضعیت نیز بیشترین مقدار مربوط به همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی و کمترین شکاف مربوط به همگرایی علمی و آموزشی ورزش است. در سطح ابعاد؛ برای وضعیت موجود بیشترین مقدار مربوط به همگرایی فعالان علمی آموزشی ورزش و کمترین مقدار مربوط به همگرایی زیرساختی ورزش است. همچنین بیشترین ظرفیت بالقوه مربوط به همگرایی اجتماعی ورزش و کمترین ظرفیت بالقوه مربوط به همگرایی زیرساختی ورزش است. بیشترین شکاف مربوط به همگرایی در ورزش پرورشی و همگانی و کمترین شکاف مربوط به همگرایی مالی و تجاری ورزش است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که اولویت همگرایی در وضع موجود برای بخش همگرایی علمی و آموزشی احتمالا مربوط به مواردی مانند تحصیل تعداد زیادی دانشجویان عراقی رشته‌های علوم ورزشی در دانشگاه‌های ایران (بیش از سه هزار طبق اطلاعات گردآوری شده محقق)، و فارغ‌التحصیلان این رشته‌ها در عراق - که هنوز با دانشگاه‌های ایران ارتباط و همکاری دارند- به همراه شرکت در دوره‌ها، همایش‌ها و همکاری‌های بین دانشگاهی است. اولویت کمتر همگرایی برای حوزه زیرساختی و اقتصادی را می‌توان به سبب مواردی مانند تحریم‌های ایران و مواردی از این قبیل دانست. ظرفیت بالقوه بالای همگرایی اجتماعی و ورزش قهرمانی را نیز می‌توان ناشی از بستر بین‌المللی آن‌ها مانند شبکه‌های اجتماعی و مسابقات قاره‌ای دو کشور در سطوح ملی و باشگاهی برای اکثر رشته‌های ورزشی مردان و زنان دانست. براساس کلیات نتایج کمی می‌توان گفت شکاف بالایی در عمده منظرها و ابعاد همگرایی بین ورزش دو کشور برای تفاوت بین حالت موجود و بالقوه وجود دارد. در واقع دو کشور به دلیل همجواری و پیشینه تاریخی یک صده اخیر علی‌رغم ظرفیت بالقوه بالا اما هنوز به سطح مناسب و پایداری در همگرایی ورزشی نرسیده‌اند. چارچوب کلی (مدل مفهومی) شامل پنج منظر کلی؛ همگرایی سیاسی و ساختاری ورزش، همگرایی اجرایی و رویدادی ورزشی، همگرایی اقتصادی و صنعت ورزش، همگرایی حوزه علمی و آموزشی ورزش و همگرایی فرهنگی و اجتماعی ورزش تعیین شد. در تبیین اهمیت و تفسیر ماهیت چارچوب مستخرج می‌توان گفت که همگرایی ورزشی بین دو کشور فراتر از مباحث سطحی و برجسته دارای ابعاد و جنبه‌های متنوعی دیگری است. همانطور که محققان گزارش کرده‌اند شناخت بیشتر و شناسایی عوامل و شاخص‌های همگرایی به کشورهای در حال توسعه برای دستیابی به مسیرهای توسعه پایدار کمک کند، باید انجام شود (مریم و جیان، ۲۰۱۸). رشد در تحلیل همگرایی ورزشی احتمالا منجر به افزایش علاقه سیاست و مدیریت ورزشی به این مفهوم می‌شود. با این حال، اندازه‌گیری و عملیاتی کردن این مفهوم در زمینه طیف انتخابی از نظریه‌های سطح میانی فرآیند سیاست یا جنبه‌های خاص فرآیند، می‌توان به درک عمیق‌تری از فرآیند همگرایی بین / منطقه‌ای یا بین سیستمی دست یافت. چارچوب تحلیلی پیشنهادی نه تنها تعریفی از همگرایی، بلکه مبنایی برای بررسی دقیق‌تر فرضیه‌های همگرایی ارائه می‌کند که با نتایج محققان قبلی این حوزه مانند هولیهان (۲۰۱۲) همسویی دارد. همچنین خلأ قابل توجهی در ادبیات دیپلماسی ورزشی و ورزش بین‌المللی به ویژه در حوزه‌های همگرایی بین انواع کشورها وجود دارد (آلن و سایمون، ۲۰۱۴). پژوهشگران حوزه دیپلماسی و سیاست ورزشی گزارش کرده‌اند که این حوزه مطالعاتی نیازمند کاربردی‌سازی است

تا شناخت بیشتری از ورزش در روابط بین کشورها وجود داشته باشد (برگ، ۲۰۲۱). استفاده از ظرفیت‌های ورزشی دو کشور همسایه و در حال توسعه مانند ایران و عراق برای توسعه دارای کارکردها و پیامدهای و پویایی اکوسیستم و رشد و بهره‌وری آن‌ها از جمله کاهش هزینه‌های اقتصادی شامل کارکردهایی مانند ارتقای سلامت عمومی و کاهش هزینه‌های درمان و پزشکی، افزایش بهره‌وری شغلی و اجتماعی، تولید رفاه و خوشی عمومی، کاهش آسیب‌های اجتماعی، و هزینه‌های آن‌ها برای جامعه، ارتقای مشارکت و سرمایه اجتماعی و... است. از این رو شناسایی، فعال‌سازی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های همگرایی ورزشی و توسعه ظرفیت‌های در حال استفاده می‌تواند نقش قابل توجهی در پایداری همگرایی ایران و عراق به ویژه در مواجهه با شرایط بحران سیاسی و اقتصادی دو کشور باشد. در نهایت می‌توان گفت که ورزش کشورهای از اجزای مختلف و روابط بین آنها و محیط بیرونی سیستم تشکیل شده است که در حال کنش و واکنش با یکدیگر هستند. تحلیل چنین سیستمی پیچیده خواهد بود. الگوها به ما کمک می‌کنند که با ساده‌سازی کل سیستم و انطباق آن با محیط به درک بهتری از تمامیت سیستم و سازوکارهای آن دست یابیم، مسائل را بهتر طبقه‌بندی کرده و شانس یافتن پاسخ‌های صحیح را بالا می‌برد. با وجود آنکه مدل‌ها و الگوهای مختلفی در جهان برای همگرایی بین کشورها جود دارد، اما هر منطقه‌ای و نهادی به یک الگوی تخصصی و بومی نیاز دارند. از این‌رو، نیازمند ابزارها و روش‌های مناسب برای شناسایی اطلاعاتی است که در محیط داخلی و خارجی ورزش کشور عراق و ایران وجود دارد تا میزان انطباق بین چگونگی و بکارگیری روش‌ها را به‌درستی بسنجد.

براساس کلیات نتایج پژوهش، این پیشنهادها جهت اقدامات و مطالعات آتی در زمینه مدیریت و توسعه ظرفیت همگرایی ورزش ایران و عراق با ساختار و شرایط مشابه ارائه می‌شود: ۱- ظرفیت‌های همگرایی شناسایی و ارزیابی شده در حوزه ورزش دو کشور از طریق مستندسازی رسانه‌ای و تامین پشتوانه اطلاعاتی برای استفاده کارآفرینان، متقاضیان کسب و کار، مدیران و تحلیلگران صنعت ورزش دو کشور در اختیار آن‌ها قرار بگیرد. ۲- ظرفیت‌سازی همگرایی ورزشی دو کشور از طریق محرک‌های رسانه‌ای، بخشنامه سازمانی و مطالبات محققان ورزشی به گفتمانی در درون سیستم ورزش عراق و ایران با مشارکت هر چهار سیستم دولت، دانشگاه، صنعت و جامعه تبدیل شود. به صورت کلی پژوهش‌های علمی اگرچه برنامه و راهنمای اجرایی برای شناسایی، بهره‌برداری و توسعه ارائه نمی‌دهند اما اطلاعات و چارچوب‌های مناسبی برای برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی در اختیار سازمان‌ها و متولیان قرار می‌دهند. از این رو نتایج این پژوهش در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی سازمان‌های ورزشی کشور عراق و ایران، در آموزش و پژوهش دانشگاه‌های دو کشور و در تحلیل، تولید و انتشار محتوای رسانه‌ای این کشورها مورد استفاده متولیان، فعالان و مخاطبان قرار بگیرد.

نتیجه‌گیری کلی و پیام مقاله

پیام این مقاله توجه و تمرکز بر حوزه سیاست و ورزش به عنوان یکی از زمینه‌های دارای اثرات متقابل می‌باشد. بر این اساس، ورزش کشورها از اجزای مختلف و روابط بین آنها و محیط بیرونی سیستم تشکیل شده است که در حال کنش و واکنش با یکدیگر هستند. تحلیل چنین سیستمی پیچیده خواهد بود. الگوها به ما کمک می‌کنند که با ساده‌سازی کل سیستم و انطباق آن با محیط به درک بهتری از تمامیت سیستم و سازوکارهای آن دست یابیم، مسائل را بهتر طبقه‌بندی کرده و شانس یافتن پاسخ‌های صحیح را بالا می‌برد. با وجود آنکه مدل‌ها و الگوهای مختلفی در جهان برای همگرایی بین کشورها جود دارد، اما هر منطقه‌ای و نهادی به یک الگوی تخصصی و بومی نیاز دارند. از این‌رو، نیازمند ابزارها و روش‌های مناسب برای شناسایی اطلاعاتی است که در محیط داخلی و خارجی ورزش کشور عراق و ایران وجود دارد تا میزان انطباق بین چگونگی و بکارگیری روش‌ها را به‌درستی بسنجد.

محدودیت‌ها

مطابق با تمامی پژوهش‌ها، پژوهش حاضر نیز دارای محدودیت‌هایی بود. بسیاری از صاحب‌نظران و سازمان‌ها همکاری لازم را نداشتند که برای تعدیل این محدودیت از منابع متعدد علمی تکمیلی استفاده شد. همچنین اطلاعات محیطی مستند در مورد موضوع پژوهش بسیار اندک بود که جهت تعدیل این محدودیت از مثال‌ها و شواهد رویدادها استفاده شد. همچنین جهت‌گیری

انتقادی و تفاوت دیدگاه افراد مختلف نسبت به برخی از جنبه‌های موضوع پژوهش یکی دیگر از محدودیت‌های پژوهش حاضر بود که با استفاده از حداقل دو نفر در هر تخصص مرتبط با موضوع، این محدودیت نیز تعدیل یافت.

پیشنهاد برای مطالعات آتی

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، از مطالعه تطبیقی برای مقایسه منظرهای تحلیل شده این پژوهش در بین سایر حوزه‌های ورزش کشور عراق و سایر کشورها استفاده شود. همچنین پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده از روش‌های پژوهش دیگر مانند آینده‌پژوهی و نیمه‌تجربی استفاده شود. همچنین پیشنهاد می‌شود چارچوب و مدل حاضر به جز فدراسیون فوتبال برای برای تحلیل و بررسی در فدراسیون‌های ورزشی مورد تطبیق و بررسی استفاده قرار بگیرد.

رعایت دستورالعمل‌های اخلاقی

تمامی دستورالعمل‌های اخلاق در پژوهش حاضر رعایت شده است.

منابع مالی

پژوهش حاضر با هزینه شخصی انجام شده است.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان در اجرای پژوهش مشارکت فعال داشتند.

تعارض منافع

تضاد منافع وجود نداشت.

تقدیر و تشکر

از همه افرادی که در بخش جمع آوری اطلاعات با پژوهشگران همکاری کردند، صمیمانه قدردانی می‌شود.

References

- Allen Pigman, G., & Simon Rofo, J. (2014). Sport and diplomacy: an introduction1. *Sport in Society*, 17(9), 1095-1097. [<https://doi.org/10.1080/17430437.2013.856612>]
- Anderson, P. H. (2017). Quantifying the Value of Sport Diplomacy to Non-State Actors (Doctoral dissertation, University of Oregon). [[Link](#)]
- Appiah-Twum, F., & Long, X. (2023). Human capital, trade competitiveness and environmental efficiency convergence across Asia Pacific countries. *Environmental and Resource Economics*, 1-24. [[Link](#)]
- Baker, R. E., Jackson, S., & Sam, M. (2017). Case studies in sport diplomacy. C. Esherick (Ed.). FiT Publishing, a division of the International Center for Performance Excellence. [[Link](#)]
- Bakhshi chenari, A. R., godarzi, M., sajjadi, S. N., & Jalali Farahani, M. (2021). Identify and Prioritize the Effective Factors of Sport Diplomacy Development in Islamic Republic of Iran's Foreign Policy. *Sport Management and Development*, 10(1), 130-140. [<https://doi.org/10.22124/jsmd.2021.5046>]
- Berg, B. K. (2021). The Immense Potential of Sport Diplomacy. Findings in Sport, Hospitality, Entertainment, and Event Management, 1(1), 6. [[Link](#)]
- Berkhout, F., Wieczorek, A. J., & Raven, R. (2011). Avoiding environmental convergence: a possible role for sustainability experiments in latecomer countries?. *Institutions and Economies*, 367-385. [[Link](#)]
- Berry, H., Guillén, M. F., & Hendi, A. S. (2014). Is there convergence across countries? A spatial approach. *Journal of International Business Studies*, 45(4), 387-404. [[Link](#)]
- Borsi, M. T., & Metiu, N. (2015). The evolution of economic convergence in the European Union. *Empirical Economics*, 48(2), 657-681. [<https://doi.org/10.1007/s00181-014-0801-2>]
- Briceño, A. J. H., de Hurtado, S. Z., & Mora, J. U. M. (2021). Economic and commercial convergence in Latin America. How are these countries doing so far? *Structural Change and Economic Dynamics*, 57, 239-250. [<https://doi.org/10.1016/j.strueco.2021.03.012>]

- Chen, Y. (2021). New Development of Turkey-Iran Relations from the Perspective of Eurasianism. In *The Geopolitics of Iran* (pp. 553-566). Palgrave Macmillan, Singapore. [Link]
- Ciomaga, B. (2015). Convergence challenges in sport-related applied disciplines: The case of sport management. *Quest*, 67(3), 300-316. [https://doi.org/10.1080/00336297.2015.1048374]
- Eydi, H., Rahmati asl, Z., & Soltanian, L. (2023). Strategies and Consequences of Branding International Success of Elite Athletes in Sporting Events, *Journal of Management and development in sports*, 13(39), 51-76. [https://doi.org/10.22124/jsmd.2022.21491.2651] [In Persian]
- Eslami, M., Bazrafshan, M., & Sedaghat, M. (2021). Shia Geopolitics or Religious Tourism? Political Convergence of Iran and Iraq in the Light of Arbâeen Pilgrimage. In *the Geopolitics of Iran* (pp. 363-385). [link] [In Persian]
- Franks, M. J. R., Barkbu, M. B. B., Blavy, M. R., Oman, W., & Schoelermann, H. (2018). Economic convergence in the Euro area: coming together or drifting apart? International Monetary Fund. [link]
- Guriev, S., & Melnikov, N. (2018). Happiness convergence in transition countries. *Journal of Comparative Economics*, 46(3), 683-707. [https://doi.org/10.1016/j.jce.2018.07.003]
- Houlihan, B. (2012). Sport policy convergence: a framework for analysis. *European sport management quarterly*, 12(2), 111-135. [https://doi.org/10.1080/16184742.2012.669390]
- Kelishomi, M. A., & Nistico, R. (2021). Employment Effects of Economic Sanctions in Iran (No. 14814). Institute of Labor Economics (IZA). [Link]
- Khavari, S., Mirjalili, S. (2018). Convergence and Divergence Between Developing and Developed States. *International Relations Research*, 8(1), 7-40. [Link][In Persian]
- Kuc-Czerep, M. (2017). Social convergence in Nordic countries at regional level. *Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy*, 12(1), 25-41. [https://doi.org/10.24136/eq.v12i1.2]
- Kurbanov, R. (2016). The Modern Trends of the Regional Integration and Eurasian Law. *International Studies Journal (ISJ)*, 13(2), 79-119. [Link] [In Persian]
- Lopez-Gonzalez, H., & Griffiths, M. D. (2018). Understanding the convergence of markets in online sports betting. *International Review for the Sociology of Sport*, 53(7), 807-823. [https://doi.org/10.1177/1012690216680602]
- Maryam, Kh., & Jehan, Z. (2018). Total factor productivity convergence in developing countries: role of technology diffusion. *South African Journal of Economics*, 86(2), 247-262. [https://doi.org/10.1111/saje.12189]
- Marzooq, A., & Kamil, A. (2021). Analysis of Turkey and China's Economic Partnerships with Iraq In Trade Exchanges. *Review of International Geographical Education Online*, 11(10), 390-399. [Link]
- Maysami, A. M., & Elyasi, G. M. (2020). Designing the framework of technological entrepreneurship ecosystem: A grounded theory approach in the context of Iran. *Technology in Society*, 63, 101372. [https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2020.101372] [In Persian]
- McLeod, J., & Shilbury, D. (2020). A content analysis of governance convergence in Indian sport. *The International Journal of Sport Management*, 21(1), 26-53. [Link]
- Menke, M., Kinnebrock, S., Kretzschmar, S., Aichberger, I., Broersma, M., Hummel, R., ... & Salaverria, R. (2018). Convergence Culture in European Newsrooms: Comparing editorial strategies for cross-media news production in six countries. *Journalism Studies*, 19(6), 881-904. [https://doi.org/10.1080/1461670X.2016.1232175]
- Monazami, A. (2020). The Facilitating role of sport in foreign relations of the US and Iran. *Estudos Internacionais: revista de relações internacionais da PUC Minas*, 8(2), 103-119. [https://doi.org/10.5752/P.2317-773X.2020v8n2p103-119] [In Persian]

- Monfort, M., Cuestas, J.C., & Ordonez, J. (2013). Real convergence in Europe: A cluster analysis. *Economic Modelling*, 33, 689-694. [<https://doi.org/10.1016/j.econmod.2013.05.015>]
- Nyikana, S., & Tichaawa, T.M. (2020). Revisiting sport and tourism interrelationships: The case of Cameroon. *Geo Journal of Tourism and Geosites*, 29(2), 756-771. [<https://doi.org/10.30892/gtg.29229-504>]
- Ozturk, A., Cavusgil, S.T., & Ozturk, O.C. (2021). Consumption convergence across countries: Measurement, antecedents, and consequences. *Journal of International Business Studies*, 52(1), 105-120. [<https://doi.org/10.1057/s41267-020-00334-w>]
- Paprotny, D. (2021). Convergence between developed and developing countries: a centennial perspective. *Social Indicators Research*, 153(1), 193-225. [<https://doi.org/10.1007/s11205-020-02488-4>]
- Park, S.R., Choi, D.Y., & Hong, P. (2015). Club convergence and factors of digital divide across countries. *Technological Forecasting and Social Change*, 96, 92-100. [<https://doi.org/10.1016/j.techfore.2015.02.011>]
- Petrović, P., & Matic, M.G. (2023). Manufacturing productivity in the EU: Why have Central and Eastern European countries converged and Southern EU countries have not? *Structural Change and Economic Dynamics*, 65, 166-183. [<https://doi.org/10.1016/j.strueco.2023.02.012>]
- Rajkiewicz, M. (2021). Successes and failures of football diplomacy. a match between the USA and Iran as part of the World Cup in 1998 and the Palestinian-Israeli diplomatic mission of the FIFA president. *Soccer & Society*, 1-12. [<https://doi.org/10.1080/14660970.2021.1952994>]
- Ratten, V., da Silva Braga, V.L., & da Encarnação Marques, C. S. (2021). Sport entrepreneurship and value co-creation in times of crisis: The covid-19 pandemic. *Journal of Business Research*, 133, 265-274. [<https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.05.001>]
- Shariati, S. (2017). State Structure and the Problematic of Iran and Iraq Cooperation. *State Studies*, 3(11), 27-51. [<https://doi.org/10.22054/tssq.2017.8103>] [In Persian]
- Shen, W., Liu-Lastres, B., Pennington-Gray, L., Hu, X., & Liu, J. (2019). Industry convergence in rural tourism development: a China-featured term or a new initiative? *Current Issues in Tourism*, 22(20), 2453-2457. [<https://doi.org/10.1080/13683500.2018.1532396>]
- Tian, M. (2016). Evaluation of influence factors on Asian sports industrial strength. *International Journal of Simulation: Systems, Science and Technology*, 17(39), 7.1-7.5. [[Link](#)]
- Trunkos, J., & Heere, B. (2017). Sport diplomacy: A review of how sports can be used to improve international relationships. *Case studies in sport diplomacy*, 1-18. [[Link](#)]
- Turtorean, C.I., Chirilă, C., & Chirilă, V. (2022). The Convergence in the Sustainability of the Economies of the European Union Countries between 2006 and 2016. *Sustainability*, 14(16), 10115. [<https://doi.org/10.3390/su141610115>]
- Xu, K., Mei, R., Liang, L., & Sun, W. (2023). Regional convergence analysis of sustainable innovation efficiency in European Union countries. *Journal of Environmental Management*, 325, 116636. [<https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2022.116636>]
- Yamashita, N. (2021). Economic crisis and innovation capacity of Japan: Evidence from cross-country patent citations. *Tec Novation* 101, 102208. [<https://doi.org/10.21638/11701/spbu08.2022.306>]
- Yuan, J., Zhou, Y., & Liu, Y. (2022). Convergence Evaluation of Sports and Tourism Industries in Urban Agglomeration of Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area and Its Spatial-Temporal Evolution. *Sustainability*, 14(16), 10350. [<https://doi.org/10.3390/su141610350>]
- Zolfaghari, M., Kabiri, M., & Saadatmanesh, H. (2020). Impact of socio-economic infrastructure investments on income inequality in Iran. *Journal of Policy Modeling*, 42(5), 1146-1168. [<https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2020.02.004>] [In Persian]